

Upravištvo: Ljubljana, Knafleja
ulica 5 - Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 - Tel. 3492 in 2492
Podružnica: Maribor, Aleksandrova
cesta št. 13 - Telefon št. 2455
Podružnica: Celje: Kocenova ulica
št. 2 - Telefon št. 190
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha št. 105.241
78.190, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 - Din.

za mesecem 40 - Din

Uredništvo:

Ljubljana: Knafleja ulica 5 Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Maribor: Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582)
Celje: Kocenova ul. 8 Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo - Oglasi po
tarifu

Laval zopet v Parizu

Francoski ministrski predsednik se je včeraj vrnil v Pa-
riz - Njegov uspeh v Ameriki pomeni zmago francoske-
ga stališča in ojačanje politike miru

Pariz, 2. novembra. AA. Davi je prišel
v Le Havre francoski parnik «Le Fran-
ce», s katerim se je predsednik francoske
vlade Laval vrnil iz Amerike.

Ob 9.30 je Laval sprejel na parniku mi-
nistre in zastopnike oblasti, ki so se bili
pripravljali predsedniku vlade naproti. No-
vinarjem ni g. Laval hotel dati nikake po-
litične izjave. Ko se je g. Laval v Havru
izkrcal, ga je pozdravil zastopnik občine.
Predsednik vlade se mu je za pozdrav za-
hvalil in izjavil, da je izvršil važno misijo
in da upa, da bo ta misija obrodila lepe
uspehe za Francijo in omogočila napredek
na polju organizacije miru. Trdil se je,
da čim boljše služijo svoji državi ter se sre-
den, ker se je prepirati, da se njegove ide-
je skladajo s francoskim javnim mnenjem.

Predsednika vlade je od trenutka, ko je
stopil na suho, pa vse dotlej, dokler ni
odšel na vlak proti Parizu, burno pozdrav-
ljala in akklamirala velika množica ljudi.

Iz Havra je g. Laval odpotoval v Pariz
ob 10.45 in prišel v prestolnico kmalu
po 14.

Pariz, 2. novembra. d. «Paris Midia» ob-
javlja intervju svojega posebnega poroča-
valca, ki je spremljal ministrskega pre-
sednika Laval na potovanju v Ameriko.
Laval mu je malo pred prihodom v fran-
coske vode podal daljšo izjavo, v kateri
poudarja med drugim:

S predsednikom Hooverom sva predvsem
razpravljala o tem, kaj naj se zgodi po po-
teku Hooverovega motorizirane Zedinila sva
se nato, da se je treba od sedanjega ne-
normalnega režima povrniti nazaj k nor-
malnemu režimu v smislu Youngovega na-
črta. Za prehodno dobo in za dobo gospo-
darne depresije pa smatramo oba za po-
trebno, da se nanovo uredi vprašanje voj-
nih dolgov in nemških reparacij. O po-
drobnostih take pogodbe nisva razprav-
ljala.

«Petit Journal» je poročal, da je pustil
Hoover Lavalu popolnoma svobodne roke,
da bi mogel Laval potom direktnih pogaj-
anj z Nemčijo načeti vprašanje reparacij
in ureditve kreditov, ki so Nemčiji po-
trebni. Sodelovanje Amerike se bo pri tem
problemu nanašalo samo na redukcijo ali
brisanje vojnih dolgov. Laval hoče do
konca januarja 1932 doseči ta cilj, ker že
februarja potočejo podaljšani krediti za
Nemčijo. Če pa bo ostalo negotovo prizade-
vanje do konca januarja brezuspešno, po-
tem bo Amerika skoro gotovo skušala
najti drugačno rešitev.

Macdonald za vlado strokovnjakov

Pogajanja bodo trajala še nekaj dni - Lloyd George za sodelovanje
z delavsko stranko

London, 2. novembra. AA. Ministrski
predsednik Macdonald odpotuje jutri zve-
čer v Lossiemouth na kratek odpotek.
Parlament se sestane 10. novembra. Mac-
donald je zadnje dni sestavljal listo nove-
ga kabineta. V to svrhu je imel številna
posvetovanja s svojimi tovariši. Ministrski
predsednik bo postavil na čelo posameznih
ministrstev po možnosti strokovnjake. Do-
sedaj je bil namestnik ministrskega pre-
sednika zakladnik minister Snowden. Sploš-
no pa menijo, da postane Macdonaldov na-
amestnik Stanley Baldwin. Baldwin po Ma-
cdonald razbremenil in bo reševal nekatere
resorne zadeve.

London, 2. novembra. AA. Lloyd George
je predlagal tesno sodelovanje med delav-
sko in liberalno stranko. Pri tem je zelo
kritiziral politiko zadnje delavske vlade.
Vendar je izrazil mnenje, da je mnogo
točk, pri katerih bi lahko vse stranke spo-
razumno sodelovale. Sedanje metode de-
lavske stranke pri nabiranju pristašev so
bile preveč ozko gručne, da bi postala ta

stranka tekem ene generacije resnično na-
rodna.

London, 2. novembra. n. Šanse za naglo
rekonstrukcijo kabineta so danes zelo do-
bre. Po poslednjih poročilih namreč ne bo
treba niti enemu izmed dosedanjih mini-
strov podati ostavke, marveč bo enostavno
8 do 10 konzervativnih voditeljev ime-
novanih za ministre.

Kako so volile angleške univerze
London, 2. novembra. s. Pri univerzitetnih
volitvah je bila izvoljena neodvisna miss
Rathbone z večino 1.464 glasov proti čla-
nu narodne delavske stranke Jowittu. Da-
lje je bil izvoljen konzervativec Craddock
z večino 1.226 glasov ravno tako proti čla-
nu narodne delavske stranke Jowittu.

Občinske volitve v Angliji
London, 2. novembra. n. V torek ali sre-
do se bodo po vsej Angliji vršile občinske
volitve. Na teh volitvah bodo prav gotovo
odločilni rezultati velike zmage nacional-
nih sil v Veliki Britaniji.

Nemčija se pripravlja na obnovo reparacij- skih plačil

Finančno ministrstvo izdeluje skupno z državno banko nov plačilni
načrt - Nemški nacionalci skušajo izrabi položaj za svoje politične
cilje

Berlin, 2. nov. s. Državno finančno mi-
nistristvo in državna banka morata po na-
logu državne vlade izdelati podroben na-
črt za obrestovanje in amortizacijo nem-
ških inozemskih dolgov. Kakor se zatrijuje,
je misljena amortizacija zasebnih inozem-
skih dolgov v dobi 15 let. Spričo višine
kratkoročnih dolgov in obrestne službe se
bo skušalo velik del kratkoročnih dolgov
spremeniti v dolgoročne in doseči znižanje
obresti, ki znašajo sedaj 15 odstotkov. Ker
ni unanija za podaljšanje Hooverovega mo-
ratorija za reparacije, smatrajo novo ure-
ditev reparacij za neobhodno potrebno.
Sedaj zadeva vlada na najvišji odpor pri
nemških nacionalcih in manjših desničar-
skih strankah, ne pa pri narodnih socia-
listih, ki se vedno bolj zavzemajo za zbi-
žanje s centromom in katoliškimi organi-
zacijami. Nemški nacionalci stremijo pri-
tem za protestom proti ponovnemu uve-
lavljenju Youngovega načrta. Svoje pr-
stave vzemirajo s tem, da gre pri novni
pogajanjih s Francijo za novo potrditev
versajke pogodbe.

Pariz, 2. nov. s. Agentura «Radio» po-
roča: Ministrski predsednik Laval bo s po-
sredovanjem nemškega poslanika Hänscha
prosil nemško vlado, naj poda končnove-
ljavo izjavo o svojih namerah glede Youn-

govega načrta in moratorija. Tukaj se
splošno pričakuje, da bo Nemčija prosila
svoje upnike, naj ponovno preučijo njeno
plačilno možnost. V tem primeru bo La-
val sklical konferenco upnikov v Biaritz.
Vršila se bo najbrže v mesecu decembru.

Berlin, 2. nov. s. Finančni položaj mesta
Berlina je tako napet, da mesto v tem me-
secu ne bo moglo dne 10. t. m. plačati dru-
gaga obroka novembrskih prejemkov svo-
jim uslužbencem. Izplačilo je bilo treba
začasnno za teden dni odložiti. Po dose-
dani ureditvi so dobivali mestni name-
ščenci prejemke ravno tako kot državni
uradniki in vojni oskudovanci zadnjega in
10. vsakega meseca.

Münster, 2. novembra. AA. Zveza želez-
ne in kovinske industrije je predložila držav-
nemu ministru za gospodarstvo spome-
nico o moratoriju za vse dolge. Dolgo-
vi naj bi se odplačevali v obrokih. So-
menjica pravi, da so morali mnogi tvorničarji
zapreti svoje obrate, ker so proizva-
jali za izvoz in ker so imeli velike izgube
s padcem angleške valute.

Berlin, 2. novembra. AA. Doznava se,
da se voditelj nemških nacionalistov Hit-
ler pogaja z emisarjem nemške vlade o
tem, da bi narodni socialisti stopili v
vlado.

VOLILNEGA BOJA ZADNJA NEDELJA

Ostra in odločna obsodba političnih metod dr. Korošca - Več tisoč
shodov in sestankov po vsej državi

Beograd, 2. novembra. d. Volilni po-
kret je včeraj, zadnjo nedeljo pred vo-
litvami, dosegel svoj višek. Po vsej državi
se je vršilo na tisoče in tisoče volil-
nih shodov, na nekaterih so se volili
sestajali s svojimi kandidati ter se pri-
pravljali za končno odločitev, ki bo pa-
dala prihodnjo nedeljo, dne 8. novembra.
Posebno včerajšnja nedelja je jasno po-
kazala, kako se vedno povsod narašča
zanimanje za volitve. Sedaj, ko je ljud-
stvo že več ali manj povsod poučeno o
veliki važnosti volitev, se vedno bolj
opaža, da propagatorji volilne abstinence
ne nimajo uspeha in da bodo volilci no
svojem zdravem instinktu šli preko onih,
ki bodisi iz osebne užitenosti ali stare
strankarske zagrizenosti rujejo proti
složenemu delu.

Nailepši primer državljanske zavesti
je dala včeraj prestolnica. Beograd že
dolga leta ni videl tako impozantnega
shoda kakor se je vršil včeraj dopoldne
na prostemem vrtu znane Kolarčeve re-
stavracije. Zbrali so se zastopniki vseh
stanov, pristajali na različenih bivših
strank in složno manifestirali za veliko
in močno Jugoslavijo ter za nadaljevanje
politične in duhu narodne sloge. Na
shodu, ki ga je otvoril bivši minister g.
dr. Slavko Sečurov in ki mu je prede-
doval guverner Narodne banke g. Ignjat
Bajloni, so govorili vsi trije beograjski
kandidati gg. ministra dr. Kumanudi in
Maksimović ter predsednik trgovske
zbornice Milutin Stanojević. Zborovalci
so pazljivo sledili njihovim izjavam
ter jih često prekinjali z navdušenim
odobravanjem, zlasti kadar so poudar-
jali, da je treba pozabiti vse stare spore
in prepire ter se strniti v močeno vse-
narodno in vsedržavno fronto po vzgle-
du, ki so ga dali baš te dni Angleži pri
svojih parlamentarnih volitvah. Beo-
grad je tako stopil na čelo velikega ju-
goslovenskega pokreta in ni dvoma, da
bo tudi pri volitvah samih dal najlepši
vzгляд narodne in gospodarske solidarnosti.

Pa tudi na vseh drugih mnogostev-
nih shodih, ki so se vršili včeraj širom
vse države, se je manifestirala enodušna
narodna sloga vseh zavednih jugoslo-
venskih državljanov. V Vukovaru je
imel impozanten shod minister dr. Pa-
leček, ki se je v svojem obširnem govo-
ru dotaknil vseh aktualnih problemov,
pojasnil pomen sedanjih volitev v Na-
rodno skupščino in obrazložil potrebo na-
rodne sloge. Zborovalci so navdušenim
odobravali njegove besede in ob koncu
sprejeli sklep, s katerim pozivajo vse
volilce sreza, naj na dan volitev do zad-
nega moža izpolnijo svojo državljansko
dolžnost.

V Zagrebu se je vršilo v soboto in
nedeljo več velikih shodov, na katerih
so govorili zagrebski kandidati in nji-
hovi namestniki. Bivši minister g. Juraj
Demetrović je govoril v soboto na ve-
likem javnem shodu, včeraj pa je na
zboru akademske omladine obrazložil
politično stanje in pojasnil potrebo po-
loštevne udeležbe pri volitvah. Jako
lepo uspele shode sta imela tudi ostala
dva kandidata dr. Miškulin in g. Mah-
nik. Volilna agitacija se razvija sedaj v
Zagrebu od moža do moža in, kakor ka-
že, bo volilna udeležba tudi v Zagrebu
zelo velika.

Minister dr. Neudorfer je imel volilne
sestanke in shode v Zlatarju, Bistrici in
Bedečevini. Shodov se je povsod ude-
ležilo izredno mnogo volilcev.

Zivahna volilna agitacija se razvija
tudi v Bosni in Hercegovini. V vseh več-
jih krajih so se vršili včeraj shodi, na
katerih se je manifestirala ne samo na-
rodna sloga, marveč tudi verska strpnost.
Muslimani, pravoslavni in katolici,
ki so bili poprej često hudi na-
sprotniki, nastopajo povsod popolnoma
složno, ker se zbirajo k skupnemu delu
za doseg velikih narodnih in državnih
ciljev.

Veliki volilni shodi so se vršili tudi v
vseh ostalih banovinah. V Novem Sa-
du se je vršilo troje sijajno obiskanih
shodov, a v Subotici in okolici je prebi-
valstvo na 20 shodih brez razlike vere
in narodnosti manifestiralo za politiko
narodne sloge.

Tako je včerajšnja nedelja povsod po-
kazala, da se ljudstvo v polni meri za-
veda važnosti volitev in da število onih
zapeljancev, ki so naselili lažnim besed-
dam in grožnjam raznih bivših stran-
karskih močevnikov, ki se še vedno ne
morejo otresti strankarske zagrizenosti,
vedno bolj kopni.

Minister Maksimović o dr. Korošcu

Beograd, 2. novembra. r. Na drugem
mestu poročamo o velikem volilnem
shodu, ki se je vršil včeraj v Beogradu.
Na tem shodu je med drugimi go-
voril tudi prosvetni minister g. Boža
Maksimović, ki se je obširno bavil zla-
st s početjem onih ljudi, ki jim pomir-
jenje duhov in narodna sloga ne gresta
v račun. V svojem govoru, ki je izzval
splošno pozornost, je med drugim de-
jal:

„Plebiscit za novo državno politiko“

Ugleden češki list o pomenu naših volitev - Volitve bo-
do za Jugoslavijo enakega pomena kakor zadnje vo-
litve za Anglijo

Praga, 2. novembra. h. Pod naslovom
„Plebiscit za državo in jugoslovensko
edinstvo« objavlja nocojšnje »Češke Slo-
vo« daljši članek o jugoslovenskih vo-
litvah. V članku izvaja pisec med drugim:
Ze nekaj tednov potujejo ministri od
okraja do okraja, od mesta do mesta in po-
jasnjujejo položaj, vlivajo poguma in po-
zivajo narod na volitve. Sedanja volilna
kampanja je velika kampanja za državo in
državno idejo. Vlada ne gleda niti na des-
no niti na levo in zastopa z isto odloč-
nostjo, s katero je dosedaj izvajala načela
narodnega in državnega edinstva, tudi v
volilni kampanji in za bodoče volitve isti
cilji. Tako bodo te volitve v Jugoslaviji
prav za prav plebiscit za državo in držav-
no idejo.

Pisec navaja dalje, da je med kandida-
ti dolga vrsta ne samo odličnih politikov,
temveč tudi mož, ki so na Češkoslovaškem
zelo dobro znani. Med njimi imenuje na
prvem mestu ministra dr. Kramerja, nato
bivša narodna socialistka Tavčarja in Ju-
vana, ki jih dobro pozna češkoslovaško de-
lavstvo, Rasta Pustoslemška, starega pri-

jatelja številnih novinarjev, dr. Mohoriča,
ki je posebno znan v gospodarskih kro-
gih, ministra Pucija, ki je znanec agrarne
stranke itd. Med legionarji omenjajo s po-
nosom ime dr. Pivka in naglašajo, da je
da je med kandidati tudi več duhovnikov,
zaslužnih prijateljev Češkoslovaške, med
njimi župnika Barleta, dalje starega naci-
onalnega borca za Koroško dr. Rožiča itd.
Jugoslovenske volitve imajo za Jugoslavi-
jo isti pomen kot zadnje volitve v Angliji
za staro angleško državo z davno politično
tradicijo.

Sotrudnik lista je imel priliko govoriti
z ministrom dr. Kramerm, iz čigar izjav
je mogel reproducirati naslednje misli:
»Ne gre za volitve same, temveč za njho-
vo vsebino. Gre za to, da narod pove, da
se hoče v bodoče udeležiti dela za izgrad-
njo enotne države in nacionalne enote.
Gre zato, da se v bodočem razvoju narod
mobilizira za Jugoslavijo, tako kakor je
bil v svetovni vojni mobiliziran za boj za
svobodo in samoodločbo. Vse drugo mora
ostati ob strani.«

Matuškova afera na Madžarskem razčiščena

Budimpešta, 2. novembra. n. »Az Est«
poroča, da se je afera o Matuški, kolikor
se je nanašala na njegovo teroristično de-
lovanje na Madžarskem, docela razčiščila.
Policija je poizvedela za vse, kar je Ma-
tuška na Madžarskem počel in je razkrila
vse, kar je bilo treba in kar je bilo v zve-
zi z atentatom pri Bia Torbagyju. Davi so
razdelili nagrado 50.000 pengov (okrog
400.000 Din), ki so jo oblasti razpisale za
odkritje železniških atentatorjev. Denar
so prejeli člani budimpeštanske kriminal-
ne policije.

Osnuitek indske ustave

London, 2. novembra. AA. Odbor za zve-
ni ustroj indske ustave je danes pričel raz-
pravljati o osnutku lorda Sankeya glede
sestave in kompetence bodočih indskih zbor-
nic. Osnuitek predvideva gornjo in spodnjo
zbornico. Prva bo štela 200, druga na 300
poslancev. Indske države bodo imele v gor-
nji 33%, v spodnji pa 3% poslancev. V
glavnem bodo člani gornje zbornice zastopali
indske države. Zastopniki britanskih in
slovenskih držav bodo volili nekralnske skup-
ščine. Število poslanskih sedežev v spodnji

zbornici bo odgovarjalo številu prebival-
stva. V parlamentu bodo imeli svoje za-
stopstvo tudi posestniki, trgovci in delavci.
Vprašanje zastopstva manjšin in drugih
posebnih interesov še ni bilo rešeno. O
tem bo odločal manjšinski pododbor. Osnu-
tek končno določa, da bodo morali poslan-
ci preden nastopijo svoja mesta, storiti
zaobljubo, kakor je predvidena v imperijal-
ni ustavi.

Albansko-italijanska trgovinska bilanca

Rim, 2. novembra. n. Agencija «Italia d.
Ogled je objavila statistične podatke o tr-
govinskem prometu med Italijo in Albani-
jo. V prvih treh mesecih tega leta je Al-
banija izvozila v Italijo raznega blaga za
7 milijonov lir Italije pa je uvozila za 9
milijonov lir Albanski izvojni produkti so
bili v prvi vrsti jaja in olive, italijanski
pa bombaževina in stroji.

Smrt uglednega angleškega delavskega voditelja

London, 2. novembra. AA. Davi je umrl
v 46. letu tajnik rudarske zveze A. J. Cook.
Imel je več let ogromen vpliv na člane ru-
darske federacije. Pred kratkim so mu
odrezali nogo. Ko se je vrnil nrehitro na
delo, si je nakopal novo bolezen.

Ljubljanski volilci!

Kandidat za Ljubljano minister dr.
Albert Kramer in njegov namestnik
Ivan Tavčar priredita danes ob 8.
zvečer volilni shod v Mestnem do-
mu in volilni sestanek v gostilni
Kajtez v Florijanski ulici. Pridite
v velikem številu!

Katastrofalen potres na Japonskem

Tokijo, 2. nov. g. Na otokih Tišuju in
Šikoku je divjal hud potres. Število smrtnih
žrtve je baje zelo veliko, vendar do-
sedaj ni ugotovljeno.
Budimpešta, 2. nov. sg. Potresna opa-
zovalnica je zabeležila v noči na 1. no-
vembra ob 4.09 zjutraj v okolici Czoba
lahak potres, ki pa ni povzročil nobene
škode.

Občinske volitve v Bolgariji

Sofija, 2. nov. s. Včeraj so se vršile v
19 mestih in nad 900 vaseh Bolgarije vo-
litve v občinske oziroma mestne zastope.
Po poročilu notranjega ministrstva so pre-
jele vladne stranke približno 73, opozici-
onke pa 27 odstotkov oddanih glasov.

Priprave za Grandijev sprejem v Ameriki

Washington, 2. nov. n. Italijanski zuna-
nji minister Grandi prispe v Ameriko kon-
cem tega tedna. Ameriški listi poročajo,
da je že določena četa detektivov, ki ga
bo obkolila, čim bo stopil na ameriška tla.
V Ameriki deluje namreč mnogo terori-
stičnih antifasištskih organizacij, ki bi
prav gotovo skušale izvršiti atentat na re-
prezentanta fašistične vlade. Zaradi tega
tudi ne bo svečanega sprejema v Newyor-
ku, marveč bo Grandi nemudoma odpo-
toval v Washington, kjer bo gost zuna-
njega ministra Stimsona. Grandi bo v
glavnem razpravljal s Stimsonom, imel pa
bo tudi več konferenc s predsednikom
Zedinjenih držav Hooverom.

Spopadi med fašisti in protifašisti v Franciji

Beograd, 2. novembra. p. Iz Pariza jav-
lja, da je prišlo tekom včerajšnjega dne
v več mestih Francije do spopadov med
antifašisti in fašisti. V S-hobornu je bil
izvršen napad na tamošnji italijanski kon-
zulat. Teško poškodovan je bil italijanski
podkonzul in eden njegovih uradnikov.

Sreske kandidature

Kakor smo že poročali, je bilo v vseh naših banovinah vloženo skupno okrog 670 sreskih kandidatur. Ker je volilnih okrajev v državi 305, odpadeta torej na vsak okraj več kakor dva kandidata. Seveda pa niso kandidati enakomerno porazdeljeni na vse volilne srese. Okrog 70 je srezov, ki imajo samo po enega kandidata, večina jih ima po dva in tri, so pa tudi sresi s petimi in eden. Vršac, celo z devetimi kandidati. V naši banovini ima največ kandidatov, pet, srez Ljubljana okolica, samo po enega kandidata pa imajo volilni okraji Ljubljana mesto, Kranj, Logatec, Kočevje, Maribor levi breg in Ljutomer; ostali sresi imajo večinoma po dva ali tri kandidata.

Da kandidira v istem okraju po več oseb, ni novost niti za nas, niti za druge države, toda ti kandidati so navadno pripadali različnim strankam, odnosno narodnim ali političnim skupinam. Novost za nas in tudi za inozemstvo pa je, da je v isti volilni enotici več kandidatov, ki vsi stoje na enakem političnem programu, kakor je to sedaj pri nas, ko kandidira na državni listi gosp. Živkovića in na osnovi njegovega programa po več oseb v istem okraju.

Vendar pa je tudi ta, vsekakor originalna ustanova našega volilnega reda novost in posebnost je po obliki, dočim pomenja v stvari prav sresne rešitve problema, s katerim si že desetletja ubijajo glave politiki, državniki in državnoopravni strokovnjaki. Pred vsem je bil skoro v vseh državah uveden način volitve po volilnih okrajih, brez vsakršne zveze med njimi. Vsak okraj je volil enega poslanca, ponekod z absolutno, drugod celo samo z relativno večino oddanih glasov, kakor je to še danes na Angleškem. Temu sistemu so po pravici očitali, da je preveč brezobziren in da popolnoma onemogoča udeleževanje manjšine, pa naj bi bila še tako močna. Očitali so mu tudi, da ubija smisel za skupnost. Rešitve so iskali v proporcionalnem sistemu, ki ustvarja velike volilne enote z večjim številom mandatov in razdeljuje te mandate sorazmerno s številom glasov, oddanih za posamezne skupine. Značilnost proporcionalnega sistema je, da ne pozna individualnih kandidatov, temveč le skupinske in da zato uvaja kandidatne liste; on daje možnost uveljavljanja pri volitvah tudi malim skupinam, za katere bi bil nastop pri drugačnem načinu volitev že vnaprej brezupen.

Načelo proporcije se je zdelo zato v primeru z drugimi volilnimi sistemi najbolj demokratično in je dobivalo vedno več pristašev. Po vojni se je večina evropskih držav, zlasti vse nove, odločila za volilni proporcij v najrazličnejših oblikah. Tudi v Jugoslaviji smo ga sprejeli in so se po njem vršile vse naše

volitve pred 6. januarjem, ne le v Narodno skupščino, temveč tudi v oblastne skupščine, občine in druge avtonomne korporacije.

Ze kmalu v začetku pa se je pokazalo, da ima tudi proporcionalni sistem mnogo pogršk in trdot, tako da je v svoji čisti obliki lahko enako ali še bolj krivičen in škodljiv kakor sistem enoposlanskih okrajev. Glavne njegove napake so cepjenje na številne stranke in skupine, prevelik vpliv strankarskih vodstev in omalovaževanje osebnosti, tako kandidatove kakor volilčeve. Pojavljale so se zato vedno nove korekture proporcionalnega volilnega sistema. Z določitvijo minimalnega števila oddanih glasov, ki je potrebno za udeležbo pri razdelitvi mandatov, so skušali izločiti premajhne stranke in onemogočiti preveliko cepjenje. S tako zvanimi preferenčnimi glasovi v raznih oblikah pa so poskušali omejiti samovoljno diktatorstvo strankarskih vodstev in dati volilecem samim večji vpliv na to, kateri kandidati naj bodo izvoljeni. A tudi v tem primeru so imeli volilci izbiro le med kandidati, ki so jih postavila vodstva strank, dočim na to postavljanje samo niso imeli direktnega vpliva.

Naš sedanji volilni red vse te probleme pravi srečno rešuje. Obdržal je vse dobre strani proporcije, z zahtevo vsedravnih kandidatne liste je izločil majhne in partikularistične, za zdrav demokratizem skrajno škodljive skupine, s sreskimi kandidaturami pa je dal volilecem direkten vpliv tudi že na postavljanje kandidatov. Kakor vidimo, so se volilci po vsej državi poslužili te pravice in ugodnosti. Kandidati niso bili postavljani »od zgoraj«, temveč so izšli iz volje predstavnikov srezov. In ako je bila v kakem srezu dovolj velika skupina volilcev mnenja, da bi bil ta ali oni bolj primeren kandidat, je lahko postavila njegovo kandidaturu, ne da bi se izpostavila očitku nediscipliniranosti ali cepjenja sil. Tako smo res dobili tudi v Sloveniji v pretežni večini srezov po več kandidatov.

Sedaj pa so kandidati postavljeni definitivno in spremembe niso več mogoče. Vsi kandidirajo na enakem programu, začrtanem v znanem volilnem programu kraljevske vlade. Za ta program složnega dela za omiljenje gospodarske krize in za izboljšanje naših življenjskih razmer glasuje vsak volilec, pa naj odda svoj glas za katerega koli kandidata. Glasujete zato po svoji vesti in svoji uvidevnosti za kandidata, v katerem vidite največ garancij, da bo nesebično in uspešno delal za dobro svojega okraja in državne celokupnosti. Za katerega koli kandidata oddate svoj glas, ga oddate za državo, za njeno in svojo lepšo bodočnost.

Volilni sestanki v Ljubljani

Dne 3. novembra ob 20. uri v »Mestnem domu« za poljanski in šentpeterski okraj;

dne 3. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Kajetu« v Florijanski ulici za šentjakobski okraj;

dne 4. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Mraku« na Rimske cesti za dvorski okraj;

dne 4. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Kovaču« na Dunajski cesti za bežigradski okraj;

dne 4. novembra ob 20. uri na Illovi v »Gasliškem domu« za šentjakobski okraj;

dne 5. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Fortuni« na Vodovodni cesti za bežigradski okraj;

dne 5. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Kavčiču«, Privoz, za šentjakobski okraj;

dne 5. novembra ob 20. uri v restavraciji »Miklič« v Kolodvorski ulici za šentpeterski okraj;

dne 5. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Levu« na Gosposvetski cesti za kolezijski okraj;

dne 6. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Oblaku« na Tržaški cesti za dvorski okraj;

dne 6. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Zupančiču« na Ahacjevi cesti za vodmatski okraj;

dne 6. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Keršiču« na Celovski cesti za spodnješiški okraj;

dne 7. novembra ob 20. uri v gostilni pri »Sokliču« v Trnovem za trnovski in krakovski okraj.

Pozor na komunistično rovarjenje!

Beograd, 2. novembra. Kakor je nedvomno ugotovljeno, so pričeli poslednje dni pošiljati komunisti iz inozemstva v našo državo večje količine letakov take vsebine, s katero hočejo izzvati zmedo med narodom z ozirom na njegovo držanje pri predložitvi volitev narodnih poslancev. Med temi letaki so tudi taki, na katerih ni nobenega podpisnika, drugi pa so zopet podpisani z imeni oseb, ki niso imele nikdar nobenega stika s komunisti ali njihovo akcijo. Največjo količino takih letakov so našli v bližini avstrijske meje, skrite na pokopališču na Jesenicah. Državljan, kateri so bili ti letaki poslani, so jih sami izročili oblastvom, da se tako rešijo zakonske odgovornosti zaradi neprijavljanja oblastvom.

V Trbovljah

Sreska kandidata g. prof. Pavlič in g. Juvan sta imela včeraj in v soboto več volilnih sestankov. G. Juvan je imel v soboto ob 8. zjutraj sestanek v Sušnikovi gostilni, g. prof. Pavlič pa ob 14. sestanek v gostilni Forte. Istega dne ob 16. je vodil g. Juvan drugo zborovanje, zvečer pa tudi g. profesor Pavlič v Špančevi gostilni, kjer je imel drugo jutro svoj sestanek tudi g. Juvan. Vsi sestanki so bili dobro obiskani in sta kandidata razlagala zborovalcem važnost in pomen volitev, pri katerih ne gre več za stranke, temveč za rešitev važnih gospodarskih in socialnih vprašanj. K vsem sestankom so bili vabljeni vsi oni, ki so se odzvali, so dokazali, da sta jim narod in država nad vse. V zadnjem času se širijo tudi pri nas letaki s podpisom doktorja Korose, ki pozivajo k volilni abstineni. Naše ljudstvo se od njih ne bo do bežati ko vidi, da so najboljši in najidealnejši slovenski duhovniki obsodili strankarstvo ter se priključili delu za ureditve močne in srečne Jugoslavije.

Iz ptujskega sreza

V Ptuj v Društvenem domu je bil v soboto ob 9. dopoldne volilni sestanek trgovcev iz ptujskega okraja. Zborovanje je vodil podnačelnik g. Franc Mešiček, ki je poudaril v svojem govoru, kako potrebno je, da se v sedanji svetovni krizi v složenem delu združijo vsi dobri državljani. Zlasti trgovci imajo največje interese na tem, da vlada v državi red in mir ter da ni strankarskih bojov. To svoje razumevanje bodo trgovci in obrtniki najbolj dokazali s svojo polnoštevilno udeležbo pri volitvah, ki se ne vršijo več v znamenju strditega strankarstva, temveč pod geslom složnega dela za močno državo in za reševanje pretehtih gospodarskih vprašanj. Kot govornik je nastopil na tem sestanku tudi ptujski župan g. Ladislav Jerše, ki je bil od vseh iskreno pozdravljen. Ostali govorniki so bili kandidat g. Lovro Petrovar in g. dr. Senčar in dr. Fermevc. Soglasno je bil sprejet sklep, da se trgovci polnoštevilno udeležijo volitev.

Župan g. Jerše je izdal poziv na mesečne Ptuj, naj se polnoštevilno udeležijo volitev ker so te volitve velikega pomena za našo bodočnost. Proglas končuje z besedami: »Živela močna in slavna, v bratski ljubezni in delu, v slogi in edinstvu združena, srečna in zadovoljna velika Jugoslavija!«

V soboto je bil volilni sestanek v Središču, katerega se je udeležilo izredno veliko število volilcev iz Središča in okolice. Dvorana je bila nabito polna. Shodu je predsedoval popularni domačin g. Fran Rožič. Kandidat g. Petrovar je obravnaval v daljšem govoru današnja gospodarska kriza ter naloge novega narodnega predstavništva. Za njim je govoril g. dr. Senčar iz Ptuja, ki je v stvarnem izjavljanju pobijal predvsem geslo abstinence. Shod, ki se je zaključil v najlepšem razpoloženju, je pokazal, da se Središčani zavedajo resnosti in pomena sedanjih volitev.

Delavski sestanki v Sevnici

Sevnica, 2. novembra. V sredo 4. t. m. ob 5. dopoldne bo v Šmarju pri Sevnici v gostilni Derenda volilni sestanek, na katerem bo govoril zastopnik delavcev, namestnik sreskega kandidata g. Kruljeja g. dr. Fran Benedičič, rudniški zdravnik na Senovem pri Rajhenburgu. Na sestanek so vabljeni vsi.

Možnost stavke poštarjev v Avstriji

Zaradi nameravanega znižanja uradnih prejemkov groze poštni nameščenci z generalno stavko

Dunaj, 2. novembra. d. Zaradi štednje, ki jo mora izvesti vlada v državnem gospodarstvu v svrhu sanacije avstrijskih državnih financ, se je vlada odločila tudi za znižanje uradnih prejemkov. Znižanje bo izvršeno tako, da se bo višjim uradnikom odrgalo do 15 odst., dočim bodo ostali prejemki najnižjih skupin neizpremenjeni. Ta sklep vlade pa je naletel v uradnih krogih na velik odpor. Ves prejšnji teden so se vršila pogajanja med zastopniki vlade in zastopniki zveze državnih nameščencev, ki pa so ostala brez uspeha, ker je vlada izjavila, da ne more popustiti, ker bi vsaka izprememba zahtevala popolno izpremembo celokupnega proračuna. Zaradi tega je bilo za večeraj sklicano posvetovanje zastopnikov vseh uradnih kategorij. Na tem zborovanju je bilo sklenjeno, da bodo uradniki posameznih panog postopali v nadaljnji borbi ločeno, vendar solidarno. Za danes je zveza poštnih in brzojavnih uslužbencev imela svojo posebno konferenco, na kateri so razpravljali o nadaljnjih ukrepih. Stavljen je bil predlog, naj bi se proglasila generalna stavka poštnih in brzojavnih uslužbencev. Odločitev o tem dosedaj še ni padla.

Pasivna rezistenca se prične danes

Dunaj, 2. novembra. s. Na zborovanju zaupnikov tehnične unije je poslanec Zelenka poročal o dosedanjih pogajanjih glede znižanja prejemkov. Dočim se je pretežna večina dunajskih zastopnikov izrekla za takojšnjo proglasitev stavke vseh brzojavnih in telefonskih nameščencev, je nastopal drugi del delegatov iz zveznih držav in tudi Dunaja samo za pasivno rezistenco. Vodstvo tehnične unije je bila po verjetni nalogi, naj postopa sporazumno z ostalimi organizacijami brzojavnih in telefonskih nameščencev. Verjetno je, da se bodo tudi te organizacije zadovoljile s pasivno rezistenco in da se bo z jutrišnjim dnem začelo delo »po predpisih«.

Zopet požar v Savinjski dolini

Gomilsko, 2. novembra. V nedeljo okrog 23. ure je nenadoma začel goreti v Trnavi pri Gomilskem kozolec posestnika Fonde. Bliznja gasilna društva so prihitela na pomoč in omejila požar na kozolec, ki je zgorel do tal. Vzrok tega požara je prav tako zagotovo, kakor pri vseh drugih številnih požarih, ki smo jih že imeli letos v Savinjski dolini, zlasti na ozemlju braslovške in gomilske občine.

Ciganski nepridiprav

Gornja Radgona, 2. novembra. V Murskem Središču v Medmuru se je vršil minili ponedeljek velik sejem, katerega je posetil tudi Kolarič Anton, trgovec iz Ščavnice pri Gornji Radgoni. Nakupil je tamkaj precej živine, katere sam ni mogel odgnati in je 9 bikov pustil pri prodajalcih od odvzema dne 30. oktobra. 4 krave pa je dal odgnati v Gornjo Radgono. Za gonjača je najel cigana, ki mu je naročil prignati 4 krave do Gornje Radgone. Na račun mu je izplačal 40 Din in mu obljubil izplačati še 20 Din in dobro južino pri degonu v Gornji Radgoni. Pogodba med Kolaričem in ciganom je bila sklenjena, cigan je z veseljem segel po bankovcih in prevzel krave, Kolarič pa je brez skrbi odstopal proti domu. Minili so torej, sredi, četrtek, a trgovec Kolarič je zaman pričakoval cigana z živino. V skrbah, da cigan z živino ni pobegnil bogve kam, se je podal Kolarič v petek 30. oktobra v Mursko Srednjo in začel iskati cigana: povpraševal je med potjo no nepridipravnih in sledilci prispel v vas Razkrižje, kjer se je zopet oglašil v vseh gostilnah.

K sreči pa mu je eden gostilničarjev povedal, da so pri njem v hlevu 4 krave, ki čakajo pravega lastnika. Cigan, ki ga je trgovec Kolarič najel za gonjača, je prignat živino k dotičnemu gostilničarju, jo postavil v hlev in oddal hišnemu gospodarju potne liste z izjavo, da je preslaho vreme, da bi gnal živino naprej, češ, da se bo lastnik že zgledal in živino odvedel. Trgovec Kolarič, ki mu je iskanje živine povzročilo precejšnje stroške, bo menda sedaj vedel, da ciganu ni zaupati.

Čudni nagibi

Ljubljana, 2. novembra. Zadnji čas je bilo izvršenih v vlakih na gorenjski progi večje število tatvin. O tatvinah je vselej bil obveščen obsejni komisariat na Jesenicah in pa vodstvo železniške komisije v Ljubljani. Iz vlakov so zmanjkovali najrazličnejši predmeti, razni zavoji, obleka, dragocenosti, pač vse, na kar ljudje v vlakih premalo pazijo. Povodno so domnevale varnostni organi, da se je pričela udeleževati tudi v vlakih na tej progi neka tuja tatavska dvojica, po poizvedbah pa se je izkazalo, da gre do tatvine na rovaš nekega Gorenjca. Naposled se je posrečilo tatu res izslediti, in sicer v osebi znanega trgovca in gostilničarja, doma iz okolice Kranja.

Pred nekaj dnevi je izginilo iz vlaka, ki prihaja na Jesenice v popoldanskih urah, več zavojev, med drugimi tudi zaboj zdravil, ki tatu niso prišla posebno v prid. Na podlagi te tatvine je bil naposled res izsleden pravi storilec in je bila pri njem izvršena hišna preiskava. V njegovi hiši so našli zaboj z zdravili, obenem pa tudi različne druge predmete, ki so vsi izvirali iz tatvin v gorenjskih vlakih. Zdi se, da je omenjeni trgovec zagrešil te tatvine v trenutkih duševne zmedenosti in da gre pri njem v vseh primerih za nekako bolesto razpoloženje. Vsi predmeti, ki so jih našli preiskovalni organi pri njem, so bili namreč nenačeti in snoli niso imeli zanj, ki živi sicer v popolnoma urejenih razmerah, posebne vrednosti.

Hmeljski trg

Zatec, 2. novembra. h. (Tedensko poročilo). Zaloge pri kmetih cenijo koncem tedna na približno 15.000 stotov. V preteklem tednu je bilo v nekaterih dnevih po nekaj stotov prometa, dočim dva dni sploh ni bilo nobenih kupelj. Lastniki hmelja vztrajajo pri svojih zahtevah. Cene so se gibale med 200 in 400 Kč. Do konca tedna je bilo v Zatecu javno zigosanih 98.000 stotov hmelja letošnje letine. V posameznih primerih se je prodajal hmelj po 225 do 250 Kč. V Roudnicah je bilo overjenih 8300 stotov. Danes je bila tendenca mirna in cene od 200 do 400 Kč.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za turek: Toplejšje vreme, jasno, v nižinah čisto megla. V enem ali dveh dnevih se bodo najbrže pojavili visoki oblaki. Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, le mestoma oblačno. Ponekod toplo in solčno, ponekod hladno. — Situacija večerajšnja dne: Velik pritisk prevladuje na zapadu kontinenta, deloma tudi v južni Evropi. V vzhodnih predelih pa je pritisk nižji. Ta razdelitev povzroča pri nas vedro in stalno vreme z nizko temperaturo.

V škofjeloškem okolišu

Odkar je tako uspešno nastopil kandidat g. župan Barle v Škofji Loki, je v škofjeloškem okolišu veliko zanimanje za volitve. Po vsej okolici se vršijo dobro obiskani sestanki. Največ jih je bilo v staroletni občini, ki šteje 32 vasi. Mnogo sestanekov je sklical in vodil staroletski župan g. Hafner, poleg njega pa so zbrani domačinom govorili mnogi ugledni posetniki in prosvetni delavci. S sestanki in posvetovanji se bo ta teden nadaljevalo. V prvi vrsti so predvideni sestanki v Sori, na Pevnu, v Družošah, v Gaberku, v Sorci in tudi drugod. Soglasna sodba je, da bo škofjeloški okraj, ki šteje v 12 občinah preko 4000 volilcev, častno doprinesel k zmagi in manifestaciji državne misli.

Volilni sestanki po Dolenjskem

Novo mesto 2. novembra. Po vsej Dolenjski so bili včeraj številni volilni sestanki, pri katerih je nastopalo po več govornikov v imenu obeh sreskih kandidatov. Po jutranji maši je bil shod v Smihelu v gostilni g. Hrastarja, kjer je govoril namestnik sreskega kandidata g. Martin Matko. Ob 11. pa je bil v istem lokalnem sestanku drugega kandidata g. dr. Zupaniča, na katerem je poleg njega govorilo več govornikov. Na sestanku v Stopičah v gostilni g. Žagarja sta govorila gg. prof. Jože Kovac in posestnik Josip Matko. Na Toplicah je bilo zjutraj veliko zborovanje v restavraciji g. Pelka, kjer so zborovali navdušeno pozdravljali kandidata g. Klinca in odobravalni govor g. dr. Josipa Trošta. Ta dva govornika sta imela potem še shod na Poljanah in Črmošnjicah ter sta v obeh krajih našla mnogo navdušenih poslušalcev. Kandidat g. dr. Zupanič in sreski referent g. dr. Gregorčič pa sta imela uspešne sestanke v Brusnicah in v Orehku. V soboto zvečer je bilo zborovanje v Smolenji vasi, še pomembnejši pa je bil sestanek na Muharberju, kjer so govorili gg. prof. Kovac, Martin Matko in ravnatelj Mervič. V St. Rupertu na Dolenjskem je bilo včeraj v prostorih g. Andreja Praha veliko volilno zborovanje sreskega kandidata g. Ivana Majcena. Zboru je predsedoval šolski upravitelj g. Brezovar, glavni govornik pa je bil kandidat g. Majcen, ki je poljudno in jedrnat orisal položaj naše države in pomen volitev. K volilni udeležbi je z lepimi besedami in z dobrimi argumenti pozval zborovalce ravnatelj g. Lunaček. Zborovalci so se razšli v prepričanju, da je kmečkemu ljudstvu sedaj šele prvič dana možnost, da si popolnoma svobodno izbere svoje prave zastopnike, in s trdim sklepom, da se te pravice dne 8. novembra poslužijo v polnem številu.

V kamniškem srezu

Kamnik, 2. novembra. Sreski kandidat g. Ivo Potokar je imel v soboto ob 6. zvečer v Ihanu pri Domžalah v gostilni Jerič lepo obiskani shod, ki so se ga udeležili skoraj vsi vaščani. Shod je otvoril in vodil domačin g. Gregorčič. Govorili so kandidat dr. Ivo Potokar, dr. Karba in učitelj g. Urbančič. Pred gostilno in tudi v sobi se je zbralo nekaj ne-

mirnežev, ki so hoteli shod ovirati in ga preprečiti z medelki in prepevanjem. Pred hišo so celo streljali. Domačini so te nemirneže mirili ter jim dopovedovali, naj se spametujejo, ker gre tudi za njihovo dobro. Orožniki so bili primorani nekaj prenapetih aretirati ter jih odpeljati v Kamnik. Ta nezasišani napad je ogorčil tudi omahljive, ki so soglasno izjavljali, da se udeležijo volitev polnoštevilno.

V nedeljo ob 7. zjutraj se je vršil po maši shod v Zadržnem domu v Moravčah. Vodil ga je g. Toman iz Moravč. Lep patriotičen govor je imel g. Urbančič, znan borec za jugoslovensko idejo. Kandidat g. Ivo Potokar je bil v Moravčah sprejet zelo simpatično ter so zborovalci soglasno pritrjevali njegovim izjavljanjem. Iz vsakega medelca zborovalcev je bilo opaziti veliko ljubezen do Jugoslavije in pa ogorčeno obsojanje onih, ki agitirajo za volilno abstinenco.

Sledil je shod v Domžalah. V gostilni pri Turku se je zbralo nad 100 ljudi, ki so prisrčno sprejeli sreskega kandidata g. dr. Potokarja. Zborovanje je vodil g. Škok, govoril pa so kandidat g. dr. Potokar, sodnik Müller ter gg. Urbančič in Smolnikar. Kandidat je razvijal v zanimivem govoru program dela, ki čaka nove narodne poslance. Zagotovil je ljudstvu nesebično delovanje v dobrobit vse države. Lepo se je razvijalo se Domžale, da bodo do poslednjega volilca storile svojo dolžnost.

Volilne manifestacije v Prekmurju

Dolnja Lendava, 1. novembra. Da Prekmurci pravilno polnujejo veliko važnost sedanjih volitev, dokazujejo številni, dobro obiskani volilni sestanki. Prehivalstvo je z velikim zadovoljenjem pozdravilo vest, da se je odločil kandidirati tudi g. Franc Faflik, župan v Kančevcih. V srezu Dol. Lendava ga poznajo vsi še iz dobe njegovega vzornega službovanja v Turinšču. G. Faflik dostoj zaradi bolezni še ni mogel prirediti volilnih sestankov, obljubil pa je, da se bo tekom tega tedna predstavil volilecem.

Ze 25. oktobra so bili dobro obiskani volilni sestanki v občinah Bratonce, Ljovce, Renkovec, Fillovec, Bogojinci, Strehovec, Dobrovnik, Kobilje in Mrtvarjevec. Na teh sestankih so poročali gg. Josip Oslay, kaplan Ferdo Herman, učitelj Edvard Zorko, Mihael Milinčič in davčni uradnik Davorin Gruškovnjak. Posebno dobro obiskani volilni sestanki je bil 29. oktobra v Dolnji Lendavi, na katerem sta govorila gg. Oslay in Milinčič. Prihodnji dan pa so bili sestanki v Dokležovju, Izakovcih, Melnicah, Beltinah, Odrančih, v Lipi, Ražmožanah, Genterovcih in Mostjah, kjer sta govorila tudi poprej omenjena govornika.

Prav z vsemu je na delu tudi drugi kandidat za naš srez g. Hajdinjak, ki enako neprestano prireja volilne shode in sestanke.

Sestanki v Mojstrani

Mojstrana, 2. novembra. V četrtek 5. t. m. bo v hotelu »Triglav« sestanek volilcev, na katerem bo govoril sreski kandidat g. Ivar Mohorič. Vabljeni so vsi volilni upravičenci!

Naši kraji in ljudje

Sreski kandidati v dravski banovini

Anton Krejči

kandidira v okraju Maribor desni breg. Gosp. Krejči je ravnatelj slovite tvojnice za dušik in umetna gnojila v Rušah, priznan strokovnjak za gospodarska vprašanja in izborni poznavalec življenjskih razmer na deželi. Za kandidaturu se je odločil šele po tragični, prerani smrti g. Srečka Robiča, katerega namestnik g. Vinčo Gornjak, po vsem okraju znan eko-

nom v Slovenski Bistrici, je prevzel tudi namestništvo v kandidaturi g. Krejčija. V srezu Maribor desni breg kandidirata poleg ravnatelja Krejčija še g. dr. Miloš Vauhnik, odvetnik v Mariboru, in g. Ivan Kirbiš, posestnik v Prepolah.

Pavel Pavčič

kandidira v okraju Ljubljanska okolica. Gosp. kandidat je tesarski mojster in posestnik v Mostah pri Ljubljani, znan kot izredno agilen organizator obrtniškega in neumoren delavec za obrtniške interese. Predvsem na željo velikega kroga obrtnikov je tudi sprejel kandidaturu. Njegov namestnik je znani organizator kmečkega pokreta g. Jakob Kušar, posestnik v Notranjih gorah.

Ljubljanska okolica ima, kakor znano, pet kandidatov; poleg g. Pavčiča kandidirajo gg. Evgen Jarc, profesor in mestni podžupan v Ljubljani, Albin Komar, posestnik v Vižmarjih, Franjo Zebal, trgovec na Rudniku, in Rudolf Šinkovec, ravnatelj v Ljubljani.

Ljubljanski volilci!

Kandidat za Ljubljano minister dr. Albert Kramer in njegov namestnik Ivan Tavčar priredita danes ob 8. zvečer volilni shod v Mestnem domu in volilni sestanek v gostilni Kajtez v Florijanski ulici. Pridite v velikem številu!

Br. dr. Pavle Mergentaler

Po dolgem bolehanju je umrl v sanatoriju na Dunaju brat dr. Pavle Mergentaler, IV. namestnik staroste Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije in član saveznega tehničnega odbora. Stal je v najlepši moški dobi, smelo vzravnal v sokolskih vrstah, ves prežet sokolske misli in tehnično stoječ na višji sposobnosti in strokovnega znanja.

Od 1. 1919. je aktivno deloval v jugoslovenskem Sokolstvu, dokler niso nestrni separatisti začeli rušiti naših enotnih vrst. In ravno v Osijeku, kjer je brat dr. Mergentaler stalno bival kot odvetnik, so bili na poslu nekateri najnedostojnejši nestrpnosti. Pokojni brat jih je skušal s svojimi mirnimi in plemenitimi značajem izmiriti in zopet dovesti k bratskemu sodelovanju. A to prizadevanje mu, žal, ni uspelo.

lo, kar je toliko užalilo njegovo pošteno sokolsko zavest, da se je umaknil iz javnega življenja. Čakal je ugodnejših časov, ko mu bo zopet omogočeno uspešno delo v sokolski organizaciji. To čakanje je razjedalo njegovo srce z bridko boleščjo.

Po likvidaciji hrvatskega sokolskega saveza je takoj prijavil svoj vstop v Sokola kraljevine Jugoslavije ter je v vrhovni upravi zavzel IV. mesto namestnika staroste, a obenem je dal tehničnemu odboru na razpolago vse svoje znanje. Začutil se je zopet srečnega, saj je bil v svojem elementu. Ki je vznemel njegovo sokolsko dušo k novemu poletu. Z navdušenjem je sodeloval na lanskem sokolskem zletu, čeprav je zavratna bolezen že naglodalala njegovo dotlej vedno zdravo, krepko in lepo telesno moč.

Zadnji utrip njegovega srca je veljal lepoti in vzvišenosti sokolske ideje. Zagle-

dan vanjo je umrl z usmevom na ustnih — s poslednjim tem pozdravom svoje lepe duše, ki kot tiha pesem nesmrtnosti drami vse brate in sestre k novemu delu. Bodi ti najblajši spomin, nepozabni brat Pavle!

Na grobu Edvarda Rusijana

Beograd, 2. novembra.

V nedeljo so slovenski rojaki v velikem številu izkazali čast našemu rojaku Edvardu Rusijanu, ki je kot pilot v mladeniški dobi našel smrt pri svojem smelem poletu 27. decembra 1910. Ko je bila avijatika še v povojih, je mladi Rusijan zapustil Gorico ter se napotil v Beograd. Ko so ga vprašali, zakaj hoče baš v Srbijo, je odločno odgovoril: »Če podležem v svojem stremeljenju in delu, hočem počivati v svobodni bratski zemlji.«

Njegove slutnje so se uresničile. Na smelem poletu je našel smrt blizu beogradske trdnjave ob prisotnosti velike množice beogradskega prebivalstva. Ko je njegov aparat strmoglavil, je bil Rusijan med ruševinami sicer še živ, umrl pa je med prevozom v bolnišnico. Njegov pogreb je bil veličasten in že tedaj se je pokazalo, kako zna ceniti naš svet idealiste, ki se z vsem svojim bitjem posvečajo ideji.

V uedinjeni svobodni državi so na večerjajni praznik Vseh svetih pohiteli na njegov grob begunci iz Istre in mnogi naši rojaki. Grob so poprej lepo uredili in postavili nanj nov križ, katerega so okrasili z velikim lepim vencem, ki ima na traku v naših narodnih barvah napis: »Rojaku begunci iz Istre,« na križu samem pa je napis: »Edvard Rusijan iz Gorice je dal svo-

je mlado življenje za zmago znaka.« Vsi govori na grobu so izzvenili v besedah: »Tvoje stremeljenje za svobodo te je vodilo pred mnogimi leti v Beograd, kjer si padel še mnogo prej, kakor je zapadla tvoja domovina v največjo tugo.«

Inž. Pavel Barkov je podlegel

Ljubljana, 2. novembra.

Kakor je že obširneje poročalo ponekdikovo »Jutro«, se je pripetila v soboto okrog 20.50 na Dunajski cesti nasproti Kovčičeve gostilne huda nesreča. Sofer Alojz Tajkar, uslužben v Slomškovi ulici 19, je privozil z avtobusom iz mesta v smeri proti Ježici. Na cesti pa se je postavil neznan moški, ki ga je opozorjal z znaki, naj ustavi. Tajkar se za znamenje ni zmenil in je vozil z nezmanjano bržino naprej, prepričan, da se bo moški umaknil, češar pa ta ni storil. Nesreča je bila tu. Avto je odbil moškega daleč v stran, da je obležal na hodniku s hudimi poškodbami na glavi, z zlomljenimi nogami in rokami.

Strážnik, ki je bil opozorjen na nesrečo, je našel tamkaj poleg ponesrečenca tudi gledališko igralko go. Nablocko, ki je bila sila razburjena in je strážniku komaj mogla povedati, da je ponesrečenec 33letni inženjer Pavel Barkov, stanujoč v Subičevi ulici št. 3. Ponesrečenca so takoj odpeljali z reševalnim avtom v splošno bolnico, kjer so se zdravniki zelo poživnovalno zavzeli zanj, kar pa ni zaleglo in je Barkov danes ob 15.15 v bolnici podlegel.

Kakor so izpovedale priče: go. Nablocka, stavbni tehnik Franc Skubic ter njegova žena, se je postavil pokojni na cesti, da ustavi avto, meneč, da prihaja mestni avtobus. Sofer, ki je vodil privatni avtobus, pa se za opozorila ni zmenil in je tako prišlo do tragične smrti ruskega emigranta, ki je bil že dalje časa uslužben pri hidro-tehničnem oddelku banske uprave.

Zadnja čast ponesrečenim letalcem

Pretekli četrtek se je pri Divuljah ponesrečilo pet letalcev, med njimi trije Slovenci — Veličasten pogreb v Splitu

Pet mladih junaških letalcev naše vojne mornarice je nesrečna usoda vrgla v prerani grob. Nesreča se je primerila pretekli četrtek pri Divuljah in je tragična novica vzbudila mnogo sočustvovanja ne samo v vojaških krogih, temveč tudi med vsem spletkim prebivalstvom in pa v domovini ponesrečenec, od katerih so trije naši ožji rojaki. Ponesrečili so se diplomirani vodni inženir poročnik fregate Guido Voh iz Celja, učitelj letanja Igo Kralj iz Zagorice pri Dobropoljah, podnadrednik mehanik Josip Skrem iz Ljubljane, diplomirani hidropilot poročnik fregate Adalbert Šoštarč-Pisarič iz Zagreba in podnadrednik Branišlav Arsić iz Kličevca pri Požarevcu.

Podnadrednik Josip Skrem

O veličastnem pogrebu vseh petih ponesrečenec je prinesla spletska »Nova doba« obširneje poročilo, po katerem posnemamo podrobnosti.

Poročnik Voh, ki je sin znane celjske rodbine, se je rodil 10. marca 1908. Igo Kralj je brat naših dveh znanih umetnikov in se je rodil 7. julija 1906. A Josip Skrem se je rodil 22. junija 1906. in je nje-

gova smrt še posebno bidek udarec za družino. Bil je sin sodnega uradnika Josipa Skrema v Žužemberku in je po starih razredih realke šel v podoficijsko letalsko šolo v Divuljah, ki jo je absolviral lani kot podnadrednik. Še 23. oktobra je pisal materi: »Ob božiču se zopet vidimo, če ne zbolim.« Ze julija letos ga je udaril prepleter, da je mladi letalec ležal dva dni nezavesten. Zdaj je nesreča bila še bolj neizprosna. Skremovi družini je leta 1922. utonil 7letni sinček v Krki, zdaj je nesrečnima staršema ostala samo še hčerka.

Mladim letalcem, ki so vsi bili znani po svoji pogumnosti, je spletsko prebivalstvo izkazalo počaščenje z najglobljim sočustvovanjem. Ko so pokojniki ležali na mrtvaškem odru v vojni bolnici, so jih prihajale ves dan kropile velike množice. V soboto dopoldne se je vršil veličasten pogreb, ki so se ga udeležili poleg ogromne množice tudi najvišji predstavniki oblasti z banom dr. Tartaglio, podbanom Dravkovičem, škofom dr. Bonifacijem in županom dr. Račičem na čelu. Očitočnost je vzbujal že sam pogled na pet kovinskih krst, ki so počivale pod veliko palmo na dvorišču vojne bolnice, vse pokrite z belimi krizantemami. Ob vsaki krsti pa so stali pokojnikovi sivojci in ožji prijatelji. Po blagoslovitvi so krste položili v tri voze. Krsti podnadrednika Skrema in Arsića je pokrivala velika državna trobojka, krste oficirjev pa so bile pokrite s krizantemami. Pred sprevedom so nesli pet belih križev z imeni mrtvih, mornarji pa črno zastavo in 45 vencev, ki so jih pokonili posamezniki, kakor tudi nacijske korporacije. Pred kolodvorom so se postavili nosilci vencev v dolgo vrsto in so bliz krste položene vsaka v svoj vagon, namenjen v pokojnikov domovni kraj. Po blagoslovu se je šel v izbranih besedah žrtv pokojnikov za domovino fregatni kapitan Cangl. Komanda letalstva v Divuljah je izdala posebno zahvalo spletskemu prebivalstvu, ki je ponesrečene letalce počaštilo z ogromno udeležbo pri pogrebu in je vobče pokazalo globoko žalost zaradi izgube peterih tako vrlih mladih viteзов našega morja in neba.

Cena: mala steklenica 10 Din, srednja steklenica 20 Din in velika steklenica 52 Din. Dobiva se povsod!

Ob slovesu evangelijskega župnika Beckerja

Ljubljana, 2. novembra.

V Mikličevi restavraciji so se sinoči poslovili člani evangelijske cerkvene občine od svojega dosedanjega dušnega pastirja, župnika ljubljanske evangelijske cerkvene občine g. Mihaela Beckerja. G. župnik odhaja po petletnem bivanju v Ljubljani na svoje novo mesto v Zagreb, kjer je imenovan za škofijskega župnika, kar znači lepo počaščenje in napredovanje. Večer je bil zelo lep in so različni člani evangelijske cerkvene občine izražali v poslovnih govorih obžalovanje, da odhaja priljubljen dušni pastir, ki je plemenit človek in tudi prijeten družabnik.

G. Mihael Becker, ki je doma iz Bačke, je odlični pisatelj in urednik evangelijskega cerkvenega lista »Neues Leben«. Vinozemskih novinah in revijah je opisal tudi Ljubljano in prilike v Sloveniji z ozirom na protestantizem. Posebno priljubljen je bil evangeličanom Prekmurcem, ki jih je obiskal v njihovih krajih, a jih zlasti ljubno sprejemal tudi v Ljubljani. Na poslovnem večeru je g. župnik naglašal, kako težak mu je sloves do Ljubljane in se je prav posebno zahvalil za neutrudno delo predsedniku evangelijske občine gospodu Hermanu Brandtu, s katerim sta skupno pokrnila akcijo, da se je obnovila evangelijska cerkev. — Ob slovesu pozdravljamo g. župnika tudi mi z željo, da ohrani Ljubljano in ljubljance tudi na novem mestu v najlepšem spominu in se še večkrat vrne med nas.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefovce grenčice za redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefovce vodo, ker odpravi zastajanje v žilodrennem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost žilcev.« »Franz Josefovca grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Danes premiera!

Smeh in krohot, kot še nikoli! — Kongres društva za povzdigo javne morale!

Deviški Jakob

Premiera največjega smeha!

Najnovejši zvočni Fox tehnik!

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure.

Predstave ob 4., 1/8 in 9 1/4 zvečer.

NE ZAMUDITE

TEGA SPOREDA!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Danes premiera!

Najboljša komedija te sezone!

V glavnih vlogah popularni

komik iz »Gospodične tajnice«

Felix Bressart

Ralph. A. Roberts

KULTURNI PREGLED

Pupinovi spomini v slovenščini

(Mihajlo Pupin, Od pastirja do izumitelja. I. del. Prevlel Pavel Breznik. Izdala Vodenikova družba. 128 str. in 6 slik.)

Med letošnjimi knjigami Vodenikove družbe je izšla ena, ki jo lahko brez pretiravanja imenujemo: dragocena. Dobili smo namreč v slovenskem prevodu avtobiografijo — svetovnoznane Jugoslovence, profesorja za elektromehaniko na univerzi v New Yorku, Mihajla Pupina. Njegova knjiga »From Immigrant to Inventor« je izšla v angleškem izvirniku l. 1923. in je od tedaj do konca lanskega leta dosegla 17 izdaj ter prevode v francoščino, nemščino, švedščino in japonsščino. Vrh tega je Spska Matica v Novem Sadu izdala prevod v pisčevem materinskem jeziku. Za slovensko izdanje te znamenite knjige je prof. Pupin napisal poseben predgovor, v katerem govori o svojih stikih s Slovenci in omenja delstvo, ki ga naša javnost ne bo nikdar pozabila: da je svojo ljubezen do Slovencev dejavno posvedočil z znano intervencijo pri Wilsonu, ki nam je rešila Bled in del Gorenjske severno od Bleda. Ze to bi nam bilo lahko dalo povod, da izdamo njegovo knjigo v slovenščini in tako pokažemo svojemu velikemu prijatelju vsaj nekoliko hvaležne pozornosti.

Vendar mislimo, da pozornosti nasproti spisu prof. Pupina ni treba naslanjati na nikakva domoljubna čuvstva. Spis »Od pastirja do izumitelja«, kakor se Pupinova knjiga imenuje v našem jeziku, je toli tehtno, živo in po svoji življenjski modrosti tako dragoceno delo, da smo s prevodom neprimerno bolj ustregli samim sebi nego prof. Pupinu, ki je dovolj slaven po širšem svetu in obče znan tudi pri nas.

Avtobiografije mož, ki so se iz malih

razmer povzpeli na vrhove znanosti, umetnosti ali političnega življenja, so vedno vzpodbudno štivo. Njih primeri, ki kažejo, kako nadarjenost, trdna volja in odločnost premagujejo razmere, moč denarja in sto raznih drugih ovir, utrjujejo zlasti v mladem človeku veselje do življenja in

do boja z neugodnimi okoliščinami. Taki primeri nas morajo tem bolj zanimati, če kažejo uspehe naših ljudi, Jugoslovenov.

Knjiga prof. Pupina ima vse dobre lastnosti vzpodbudne izpovedi, ki govori človeku: Zaupaj vase, hodi trdno svojo pot in bodro premaguj zapreke! Prvo poglavje njegovega spisa vodi čitatelja na banatsko ravnino, k idilični reki Tamišu, v

kateri bližini stoji vas Idvor. V tej vasi žive do naselitve Srbov iz Stare Srbije vrli, v mnogih vojnah preizkušeni, korenito narodni srbski graničarji. V taki rodbini, siromašni, a ponosni na svojo srbstvo, na narodne tradicije, se je rodil Mihajlo Pupin. Lepo nam pripoveduje o svojih starših, zlasti o materi, ki je nepismena, a pozna sveto pismo skoraj kakor prota; s svojim zdravim kmečkim instinktom čuti mati Olimpijda vrednost in moč znanja. Srbski prosvetitelj sv. Sava je mlademu Mihajlu postal že zgodaj najbolj ljubi svetnik. Živo nas Pupin seznaja s patriarhalnim življenjem v Idvorju, daljni vasi, ki je ne najdeš na zemljevidu; vidimo kmete na večernih sestankih, ko modrujejo o domačih in narodnih zadevah, spoznavamo strogost npravi in toplo ljubezen do domače zemlje — široke, rodovitne banatske ravni z njenimi očarljivimi večeri in lunojasnimi nočmi na pašnikih. Mladi Mihajlo tolikanj obeta, da ga domači svečenik Zivković z blagostvom in malenkostnim pripomočkom staršev pošlje na šolanje v Prago! Za prijatelja jugoslovensko-čehoslovanskih stikov dragocena ugotovitev! Pa se napoti Mihajlo v dolgem rumenem kožuahu in s kučmo iz črne kožuhovalne v Prago; vozi se po Dunavu mimo Budimpešte s trdnjo nacionalno zavestjo srbskega dečka, ki ve, da je cesar I. 1869. izdal Vojvodino in da Srbi nimajo ničesar iskati ne v Budimpešti niti na Dunaju. Dogodivščine na tej poti, kakor tudi opis življenja v Pragi (n. pr. poset banatskega dečka pri Riegerju in Pa-lackem) je poln zanimivih podrobnosti in neredko šaljivih prigod.

Mladi Mihajlo pa spozna v Pragi, da so Čehi takisto zatirani, zato se odloči, da pojde v Novi svet. Takrat si mogel priti iz Hamburga v New York za 28 goldinarjev, kajpa na medkrovno ladje in pod pogoj, ki jih je lahko sprejel samo ubog la-seljence. Mihajlo se odloči za tako pot ne da bi bil kaj vprašal starše in si plača vožnjo z izkupičkom kožuha. Ves premazel od dolge skrajno težavne vožnje čez Atlantik se nekega dne izkrci v New Yorku, ki ga takrat še niso zapirali današnji strogi izseljenški predpisi; v žepu je imel borih 5 centov, ki jih takoj izda za ničvreden češplev koloč. Brez denarja, brez znanecv, skoro da brez prave obleke, z rdečim turškim fesom na glavi, stoji Mihajlo Pupin iz Idvorja v mogočnem New Yorku. Ne zna niti besedice angleščine ne ve, kam bi se bil obrnil. Dramatičen položaj, ki pa se v njem kaže vsa čudovita življenjska volja tega bodrega, neustrašnega srbskega mladeniča! Z izrednim zanimanjem, kakor da čitamo kakšen napet roman, beremo v tej knjigi, kako se mladi Mihajlo vendarle pretoči tudi skozi ta položaj in kako se začneja počasi upenjati, življati v ameriške razmere. učeni se jezika in spoznavati bistvo in značaj ameriške svobode. Spremljamo ga na farmo, kjer z mežgi voz' gnoj na polja; vidimo ga, kako si služi kruh s pleskanjem in orkoslakarstvom, ki se ga ni nikdar učil; vidimo ga kot delavca in na posled kot uradnika v tovarni biskvitov in na nočišču pod nje streho, kjer ga čudaski delavci, nekdanji nemški katoliški bogoslovci, uč angleščine in klasičnih jezikov. Mladi Pupin ima že trden cilj pred sabo: preriti se hoče na univerzo, ki za njo v Ameriki ni treba sedeti psem let v šolskih klopih, marveč pokazati s sprejemnim izpitom dejansko zrelost.

Ameriški zelenec sijajno prebije vse preizkušnje in premaga vse ovire: že je visokošolec na slavni columbijski univerzi, ki ga danes šteje med svoje najuglednejše profesorje. Staro vprašanje, ki ga je zanimalo že kot pastirja, ko je leže na trati banatske ravni opazoval zvezde, vprašanje: »Kaj je luč?« ga napoti k naravoslovju. Pupinov opis življenja ameriških visokošolcev je zelo živ in za vsakoga poučen, saj nas seznaja z mnogimi posebnostmi ameriške kulture in družabnega življenja. Ko Mihajlo iz Idvorja dovrši Columbiju, ga želia, spoznati teorije slovečega angleškega fizika Maxwella. napoti na staro, po vsem svetu znano univerzo v Cambridgeu na Angleškem. kjer te nekoč predaval fiziko začetnik modernega nara-

voslovja Newton. Tu se Pupin posveti študiju matematike in fizike. Prej pa se običe po enajstletni odsotnosti, z diplomo columbijske univerze in z listino, da je postal ameriški državljani, svojo domačo vas in dobro mater Olimpijdo, ki ga s solzami v očeh ponosno stisne k sebi. Strani, na katerih opisuje prof. Pupin svoje dvojne študentske počitnice v domačem kraju, ki ga mika po častiljivih srbskih tradicijah, spadajo med najlepše v tej vsebinsko toli bogati knjigi. S študentskimi leti v Cambridgeu se zaključuje prvi del, ki smo ga dobili letos v prevodu.

Prof. Pupin daje človeku v marsičem dober vzgled in prepričevalen primer, kaj vse doseže, kdor se ne ustraši ovir in težav. V nemali meri pa je vzgled tudi po svoji zvestobi narodu: svetovni državljani tuje države, učenjak četrtnega imena, spoštovan in obče znan mož v velikem New Yorku, je Pupin v svojem srecu še danes narodno zaveden Srb in Jugosloven hkrati; o svojem narodu govori v tej knjigi z nežno ljubeznijo, ki kaže, da ga dolgoletno življenje v tujini ni niti malo oddaljilo. To bodi živ vzgled majhnim slovenskim zelencem, ki so se med Nemci začeli takoj sramovati svojega naroda! Kako nizke duše spriču Pupinove etične in etnično zakoreninjenosti! — Zelo toplo je Pupin opisal svoje prvega učitelja Slovenca Kosa in slovensko rodbino Lukaničev v New Yorku; tako je tudi med tuje narode ponesel dobro ime Slovencev.

Solidno opremljena, ilustrirana knjiga »Od pastirja do izumitelja« je že sama vredna znatno več od 20 Din, ki jih daš za 4 knjige Vodenikove družbe. Priporočala se bo sama; predvsem pa naj sežejo po nji mladi ljudje, ki v teh časih izgubljajo »ogum in vero vase. Per aspera ad astra!« nam kliče preko Oceana slavni izseljenec Pupin.

Vsekako bi želeli, da bi v doglednem času izšel tudi drugi del Pupinovih spominov: knjiga tolikakega pomena ne bi smela ostati nedovršena.

Domače vesti

* Za poglabitev zvez s čehoslovaki. Prejeli smo: Zadnje čase je opaziti močan pokret za zblizanje med našimi in čehoslovaki učitelji. Nedavna turneja našega učiteljskega pevskega zbora in letošnji podetniški obisk čehoslovških učiteljev v Jugoslaviji sta navezane stike še bolj utrđila. Čehoslovška učiteljska organizacija je ob priliki čehoslovškega državnega praznika narodnega osvobodjenja poklonila 5 učiteljem iz dravske banovine krasno vezane izrode Komenskega dela »Orbis pictus«. Spominška darila je izročil ljubljanski podkonzi CSR g. Čihelka naslednjim našim učiteljem: glavnemu tajniku JUJ g. Kobalu, tajnici UPZ Selanovi, predsedniku UPZ g. Supančiču Dragu, vsem iz Ljubljane, načelniku novinarskega oddelka JUJ g. Zupančiču iz Litije in referentu za CSR pri JUJ g. Kusu iz Loma pri Trzinu. Razveseljeni nad darili, zlasti pa nad dejstvom, da so se jim spomnili čehoslovški tovariši ob svojem velikem prazniku, so se obdarovanci iskreno zahvalili g. podkonzi in izjavili, da bodo nadaljevali delo za poglabitev bratskih stikov.

* Odkritje spominške plošče Natko Nodila. V prisotnosti velikega števila meščanstva in zastopnikov oblasti je bila v nedeljo v Splitu na svečan način odkrita na poslopju tamkajšnje gimnazije spominška plošča profesorju omenjenemu gimnazije in pozneje univerzitetnemu profesorju v Zagrebu, znanemu hrvaškemu zgodovinarju Spominško ploščo je odkril ban g. dr. Tartaglia. Pred svečanim aktom je načelnik prosvetnega oddelka banske uprave g. Stipčević predaval o delu in pomenu Natke Nodila. Svečanosti je prisostvovala tudi hči pokojnega Nodila, gospa Thierrijeva.

* Zadržje naročnice na kjele Vodnikov družbe, ki izidejo v kratkem, sprejema glavno poverjenstvo: Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 1. njena podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

* Stipendijo iz ustanove dr. Turnerja je letos dobil za pravno strogo g. dr. Stojan Bajič, sodnik v Metliki. G. dr. Bajič je minule dni odpotoval v Nemčijo, kjer se bo posvetil specialnemu studiju civilnega prava.

* Promocija na zagrebški univerzi. Na univerzi v Zagrebu sta bila promovirana za doktorja medicine gg. Stanko Kuček in Ivan Logar.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

* Osebnosti s pošte. Za pogodbeni poslatarici sta imenovani Anica Herle v Solčavi in Franja Avenak pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Premesteni so pa uradniki, oziroma uradnice: Petrovič Nikola iz Slova, Bistrice k Sv. Lenartu v Slovenskih gorah, Smodič roj. Knapič Rafaela iz Ormoža v Ptuj, Vindišar Ivana iz Viča na Ljubljano 1, Klatzer Marija z Ljubljane 1 na Ljubljano 6 in Stukelj Mara od Sv. Lenarta v Slovenskih gorah v Slovensko Bistrico, Smerdu Roza z Ljubljane 1 v Trzin, Klemenčič Miroslava z Ljubljane 1 na Vič, Radovan Terezija iz Novega mesta na Maribor 2, Čož Josipina z Maribora 2 v Novo mesto, Šafarič Avrelja iz Ptuja v Ormož, Sturm Jernej z Novega Sada na direkto v Ljubljano, Miklavc Antoa iz Beograda na Ljubljano 1, Todorović Branislav z Beograda 2 v Celje, Abram Andrej, Pir Ivan, Reniaš Ivan in Žač Ivan od III. k mestni t. sekciji; Sovdat Franc, Muser Franc, Rade Ludvik in Stegu Ivan od XXX. k III. ter. t. sekciji; ter Plantau Silvester od XXXV. k X. ter. t. sekcije; nadalje Gabrovšek Franc in Podgoršek Franc od III. k mestni ter. t. sekciji; Godec Ivan, Božič Rudolf, Ercigaj Jakob, Gabriel Ignac, Lavtar Ivan in Sosč Josip od XXXI. k III. ter. t. sekciji; Jagodič Blaž, Boc Milan, Kavs Ivan, Pevce Stanislav, Skodič Jakob, Smodelj Josip in Moravec Stanislav od XXXV. k X. ter. t. sekciji; Mavrovič Ivan od IX. k III. ter. t. sekciji; Wimmer Henrik od III. k X. ter. t. sekciji in Podreberšek Bernard iz Ptuja

Zvočni kino Ideal

Liane Haid

v krasnem filmu

Bohemska ljubezen

Walter Rilla — Oskar Karlweis
PREMIERA!

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer.

Vremensko poročilo
Meteorološkega zavoda v Ljubljani
2. novembra 1931

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10, 7. vrsta padavina, 8. padavine v mm, 9. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo drugo najnižjo.

Ljubljana: 7, 777,5, —0,3, 99, tiho, megla, —; Maribor: 7, 775,8, —0,6, 88, N4, 9, —; Zagreb: 7, 776,7, 0,2, 92, SE1, 3, —; Beograd: 7, 778,0, —1,8, 94, tiho, 0, —; Skopje: 7, 778,4, —2,3, 96, tiho, 0, —.

Temperature: v Ljubljani 10,8, —1,4, v Mariboru 5,2, —1,3, v Zagrebu —, —2,3, v Beogradu —, 2,6, v Sarajevu —, —4,2, v Skopju —, —4,4.

Solnce vzhaja ob 6.39, zahaja ob 16.48; luna vzhaja ob 21.48, zahaja ob 13.32.

v Kranjsko goro; Hribar Ivan in Koblica Josip od III. k mestni ter. t. sekciji. Kužnik Josip od XXXI. k III. ter. t. sekciji, Ravnihar Tomaž in Smrkolj Ivan od XXXV. k X. ter. t. sekciji; služitelji Skitek Leopold iz Konjice v Brezno, Pauko Josip iz Ptuja na Maribor 2, Skrobar Matija z Maribora 2 v Ptuj, Kadilnik Josip iz Brezna v Konjice in Španjol Vera iz Z' da nega mesta v St. Vič nad Ljubljano. Dnevničarja Brus Slavko iz Poljčan v Zidani most in Smogovec Stanislav iz Domžal na Ljubljano 1. — Upokojeni so: Rovšek Franja na Ljubljani 1, Ranc Blaž na Mariboru 2, Vojsk Ruža na Mariboru 2, Kogelj Matilda na Mariboru 2, Maček Anton v Dolenjskem Logatcu in Kranje Anton pri Sv. Jurju ob južni železnici.

* Osrednji odbor SPD opozarja, da na nedeljo 8. t. m. odpadejo vse društvene ali zabavne planinske prireditve, ki bi ovirale udeležbo na volitvah.

* Novi grobovi. V Ljubljani je umrl g. Anton Kerč, dolgoletni marljivi uradnik Gospodarske zveze. — V Novem mestu je umrla gospa Josipina Furmanova, diplomirana okrožna babica. Pogreb bo danes ob 16. na šmihlškem pokopališču. — V splošni bolnici v Mariboru je preminil 26-letni Ivan Sörgo. Pokopali ga bodo danes ob 16. na hč-dalenskem pokopališču. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Nekoliko statistike iz dravske banovine. Kakor poroča »Zdravje«, je bilo leta 1929 v dravski banovini 8668 porok, 30.015 rojstev (3303 nezakonskih), umrlo je 19.138 v letu 1930 pa 8950 porok, 32.727 rojstev (3655 nezakonskih), umrlo pa 17.494. Iz teh števil je razvidno, da se je v letu 1930 v primeru z letom 1929 zvišalo število porok za 282, število rojstev za 2712, umrlivost se je pa znižala za 1644 primerov. Naše zdravstvene razmere se torej zboljšujejo. Dočim je leta 1929 umrlo na vsakih 1000 prebivalcev 19 ljudi, je v letu 1930 umrlo le 15,3 ljudi.

* Zborje. Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovac in izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani VII. letnik, št. 5. Vsebine glasbenega dela: St. Premrl: »Oj z Bogom ti planinski svete, možki zbor s tenorskim solom; M. Rožar: »Polonica«, mešan zbor; Z. Prelovac: »De-kliska pesme«, samospev za mezosopran s klavirjem. Vsebine književnega dela: I. Peruzzi: »Peseme, praška kritika o »Gra-fiki«. Iz naših organizacij in društev. Koncerti. Opera. Novosti. Razno. Pevskim društvom, pevkam in pevčim priporočamo list v naročbo! Letna naročnina 50 Din.

* Viljole in rdeče jagode, povezane v krasen velik šopek nam je poslal podpre-glednik finančne kontrole Radoslav Krapušek iz Marenberga. Nabral jih je 31. oktobra na Janževskem vrhu (700 m) na Po-horju.

* Nočaj — selo stoletnikov. Nedelje od Sremske Mitrovice je selo Nočaj, znano zaradi svojih stoletnikov. Tamkaj žive 116 letni stari Peter Glisli, stari Josip Ja-dranski, star 105 let, in njegova žena, sta- ra letos 100 let. Najzanimivejši je »čica Pera«, o katerem se mnogo govori. Dopi-nik »Novosti«, ki ga je t. dni obiskal, ga je našel samega v sobi. Ko je stopil v so-bo, se je čica Pera dvignila ter ga pozdra-vil z besedami »Pomoz bog, sinko, mar si prišel od daleč?« — »Iz Mitrovice. Prišel sem, da se malo pogovorim.« »Dobro. Spominjam se na kneza Mihajla, a od tedaj je bilo pet vladarjev v šolo nistem hodil. Pred dvema letoma sem imel opravka pri sodišču Izračunali so, da sem star 114 let. Oženil sem se s 16. letom... Vkljub svoji visoki starosti tja »čica« dober apetit: na-vadno pojé kaj malega tudi ponoči. Sliši pa slabo in tudi vid mu je opesal »Imam pa še eno željo,« je rekel, »da vidim našega kralja, ki je tako dober in ki tudi lepo skr-bi za nas!«

* Revna služkinja je izgubila svoje pri-hranke. Revna služkinja je od postaje Šmarje-Sap pa do tamošnjega pokopališča izgubila črno listnico z večjo vsoto denarja in zlatim prstanom. Pošten najditelj se prosi, da vrne denar proti nagradi v upra-vi »Jutra« ali pa v šmarsiški dekaniji.

* Velik napredek v negovanju zob. Eden največjih neprijateljev zob je brezdvomno kamen — povzročitelj mnogih hudih obolenj. Zobje kamen se v večini odstranjuje z mehničnimi sredstvi, kar povzroča bolečine in izgubo časa. Sedaj pa vsebuje pri-ljubljani Sargov Kalodont dodatke sulfoni-cinoleata po dr. Braeunlichu in je poleg svojih že znanih odlik dobil še nepreceni-livo novo svojstvo, katero odpravi zobni ka-men in prepreči njegovo tvoritev in pri tem niti malo ne škoduje zobem. Ta novi doda-tek v Sargovem Kalodontu predstavlja ve-liki napredek na polju negovanja zob.

* Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* ITO« zobna pasta najboljša.

Iz Ljubljane

u— Sestanek volilcev viške občine bo v sredo 4. t. m. ob 20. v gostilniških prostori-h Solskega doma na Viču. Govorili bo do vsi sreski kandidati.

u— Veliko zanimanje za film »Zapad-na fronta«. Že toliko se je pisalo o tem filmu, da nam ni treba več poudarjati, da je to eden najkrajših filmov, kar smo jih kdaj videli. Doslej so bile vse pred-stave razprodane in ZKD obdrži glede na veliko zanimanje film še na sporedno do vključno srede 4. t. m. Dnevno se vršita po dve predstavi, in sicer prva ob 14.15 v kinu Matič, druga pa ob 17.30 v kinu Ideal. Predstava v Matiči je dovoljena tudi mladini, dočim je večerna v Idealu namenjena le odraslim, ker bo prikazan film v celoti v slikah, tonu in dialogu. Naj nihče ne zamu-di tega filma!

u— Samo še danes sprejme Elitni kino Matič prijave za abonma. Zato naproša-mo cenj. abonente, da si nemudoma naba-vijo vstopnice za mesec november. Program

Globoko znižane cene

celotnemu blagu in še izvanredni popust

JOS. SNOJ MANUFATURA LJUBLJANA 13712

VASE PLOŠČE IN FILME

Vam razvijemo in kopiramo v 12 urah. Drogerija Kane, Ljubljana — Maribor.

sno že opetovano objavili. Vstopnice, vse pogoje in event. pojasnila pri ravnatelstvu Elitnega kina Matiča

u— Društvo upokojenega učiteljstva v bivši ljubljanski oblasti ima v četrtek 5. t. m. svojo redno sejo v restavraciji pri Novem svetu ob 4. popoldne. Zaradi bližajočih se volitev in v to svrhu potrebnega razgovora so vabljene k obilni udeležbi vsi v Ljubljani in okolici stanujoči člani - tovariši.

u— Društvo brivskih pomočnikov (pomočnic) ima danes članski sestanek v De-lavski zbornici, Miklošičeva cesta.

u— Za vse pisarne škrlatno-rdeči kole-dar. To je dr. Černetov Poslovni koledar 1932, tudi Poslovni adresar Jugoslavije, 30 dinarjev povsod. V Ljubljani tudi v trgo-vini ročnih del in volne, Toni Jager, Dvor-ni trg 1, poleg kina Matice.

u— Vlom v čebelnjak. Martin Debeljak, stanujoč v Florijanski ulici 27, ki ima svoj panj ob Glisličici na meji Rožne doline, je opazil večeraj zjutraj, da je bilo vlomljeno v čebelnjak in da se je vlomilec polastil 22 satnic z medom v vrednosti 1500 Din. Vi-milec je razmetal čebele po tleh in ostavil tudi več panjev okrog barake. Kdo je izvršil ta grdi zločin za enkrat ni bilo mogoče ugotoviti.

u— Okraden mojster. Čevljarški mojster Ivan Pavlin, stanujoč v Hranilniški ulici 10, ima nasproti artiljerijske vojašnice ba-rako, ki mu služi za delavnico. To barako pa je večeraj ponoči odprl s ponarejenim ključem neznan tat, ki je odnesel 4 pare- gozjerice v vrednosti 1200 Din in večji kos usnja za podplate ter se je oblekel še v dobro ohranjen jopič. Oškodovanec je v lom takoj prijavil in osumil kot vlomilca neke-ga delavca, stanujočega v Gromozni jami ob Vodovodni cesti. Tam je bila izvršena hišna preiskava, ki je pa ostala brez uspe-ha in bo tako treba stolica iskati dru-god.

u— Tatinski drobiž. Posesnik in stroje-vodja Rudolf Gale iz Rožne doline, je pri-javil, da je bil izvršen v pralnico na dvor-šču njegove hiše predvečerašnjim ponoči vlom. Tat je odnesel nekaj obleke in več različenega perila v vrednosti okrog 800 dinarjev. Na enako drzen način se je pola-stil neznan tat na škodo postrežnice Tere-zije Kostrič, stanujoče na Cesti dveh ce-sarjev, zlate zapestne ure. Medtem, ko je bila Kostrič zaposlena nekje zunaj, je pri-šel v hišo dolgorastnež, zlezel skozi odpro-ko v sobo in ukradel 400 Din vredno oro- Pleskarskemu pomočniku Vincencu Žerjavu iz Šmartna ob Savi je z dvorišča Tra-tnikove gostilne odpeljal nekdo predsto-čaj 1000 Din vredno kolo, znamke »Puch«. — Otvoritveni večer plesnih vaj diplo-miranih tehnikov bo dne 6. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma. Vabila so raz-poslana in se lahko še dobe. Vstop je do-vojen le vabljenim.

u— Plesni tečaj Propagandnega društva je vsako sredo ob 20. v veliki dvorani Uni-on. Jutri ponovljamo česko besedo in čet-rtvorko. Pričakujemo sigurne udeležbe vseh vabljenih in po njih vpljanih gostov. So-družje Jazz-Negode.

u— Manufakturno blago se še vedno prodaja po zelo nizkih cenah. Olga Šlibar, Stari trg 21.

u— Naša se je poselska knjižnica na ime Ivanka Osolnik. Dobi se v dnevni redakciji »Jutra«, Knaflijeva 5.

ANT. KRISPER
MESTNI TRG
Moške nogavice
po Din 4, 5, 6-50

Za pulloverje pristna
ANGLEŠKA VOLNA
TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana.

Prvovrstna dolensjska žametna črnina

Vsako nedeljo domače krvavice in jetr-nice, štajerski purani, divjačina i. t. d. priporoča

gostilna KOŠAK
LJUBLJANA, KREKOV TRG 11

Naznanilo.

Naznanjam svojim cenjenim naročnikom, da sem se preselil v Selenburgovo ulico 7/1. (Jadranska banka). Krojaški kletje Sušnik 12872

Damske plašče za zimo

v veliki in krasni izbiri že od Din 220.— otroške od 2 let dalje v vseh velikostih od 90 Din dalje nudi F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Ker je blago izdelano v lastnem mod-nem ateljeju, se jamči za dober kroj kot tudi fino izdelavo. Predno kupite drugod, oglejte si pri nas brezobvezno. 12912

Dr. Ljudevit Brence

si usoja vljudno naznaniti, da je OTVORIL

advokatsko pisarno

V LJUBLJANI, Masarykova cesta 12 (v palači Vojne zavarovalnice, nasproti glavnemu kolodvoru). 12870

Lepa knjiga je zrcalo duše, zato sezi-te po romanu velikega bengalskega pe-snika Tagoreja:

Dom in svet

ki ga je izdala Tiskovna zadruga v moj-sterskem prevodu V. Levstika.

Iz Maribora

a— Velik manifestacijski shod bo v četrtek 5. t. m. ob 20. v unionski dvorani. Na shodu bosta govorila ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj ter sreski kandidat prof. dr. Pivko in njegov namestnik g. Janžekovič.

a— Državni upokojenci. Dne 8. t. m. ste pozvani, da odločite, kdo in kako naj vas zastopa v narodni skupščini. Vaša sveta dolžnost je, da pridete vsi do zadnjega na volišče, ker samo tisti, kdor bo volil, bo imel tudi pozneje pravico zahtevati popoln-sanje svojega grometnega stanja. V to svrhu sklicujemo sestanek danes ob 15. uri v Nabavljalni zadrugi drž. nameščencev, Ro-tovski trg. Pridite vsi člani in nečlani. Na naše povabilo se udeležiti shoda tudi kan-didata v drž. skupščino gg. dr. Ljudevit Pivko in dr. Miloš Vavnik. — Društvo drž. upokojencev. Maribor.

a— Iz mariborskega gledališča. Danes se bo ponovila zanimiva zgodovinska žaloigra »Mayerling« za abonente C. »Konec poti«, pretresljiva vojna drama se bo prvič ponovila jutri za abonente A. V četrtek se bo vprizorila klasična komedija »Volpone« za abonente B. Pripravlja se Cankarjeva zna-menita drama »Kralj na Betajnovi« v režiji J. Koviča. Zellerjeva divnomelodijozna, za-bavna opereta »Ptica« v režiji P. Rasber-gerja.

a— Sprememba voznega reda na progi Maribor - Selnica. Z današnjim dnem se spremeni vozni red proge Maribor - Sel-nica v toliko, da odhaja avtobus zjutraj ob 6.15 z glavnega kolodvora in ob 6.30 z glavnega trga. Odhod iz Selnice ob 7.20. Popoldne odhod ob 12. z glavnega kolodvo-ra in ob 12.15 z glavnega trga. Odhod iz Selnice ob 13. Popoldne odhaja avtobus ob 17.45 z glavnega kolodvora in ob 18. z glav-nega trga. Odhod iz Selnice ob 18.45. Na-vedeni vozni čas je veljaven za vse dneve.

a— Sobotni trg. Pri večerašnjem lepem vremenu je bil trg dobro obiskan in do-bro založen. Slaničariji so pripeljali 103 zaklane svinje, okoliški kmetje pa 30 voz krompirja, zelja in čebule in 28 voz sadja, nadalje 2 voza lončenega in lesenega bla-ga, 7 voz sena, 3 voze slame, 7 voz otave in 1 voz detelje. Kupčija je bila živahna. Na perutninskem trgu je bilo prinesenih nad 2000 kljunov in so bile cene: piščan-cem po 10 do 20. kokošim po 30 do 45, racam, gosem in puranom po 30 do 70 di-narjev. Zelenjave in drugega sočivja je bilo tudi mnogo. Cene: krompirju 1 do 1.75, kislemu zelju 3.50 do 4, čebuli 2.50 do 6, karfiolji 3 do 8, solati 1.50 do 3 Din. Spričo Vseh svetih je bilo na trgu tudi mnogo vencev in cvetja.

a— Po mestu razgrajanje, v okolici pa nož. Preteklo nedeljo je imela policija do-sti dela z razgrajajo, po okolici pa je zo-pet govoril nož. V Koških je zabodel Aloj-zij Bračko 25-letnega Jakoba Janoša. Brač-ko bi se rad ženil pri Janoševi sestri in za-to sta prišla navzkriž. Z globoko rano na glavi so ga z rešilnim avtom prepelali v bolnico. — Kneza Mihaela pa je okal z nožem v prepiru njegov pajdaš in se je mo-ral zateči v bolnico po pomoč. — V Framu je prišlo v Sternovi gostilni do prerekanja, med preprom pa je nenadoma počil strel in zadel v trebuh Friderika Veleca. Težko ranjenega so prepelali v bolnico. Velec pravi, da se ne zaveda kako je prišlo do tega.

a— Tatvine. Tesarskemu pomočniku Alojziju Erberju je neznan storilec odpel-jal 1800 Din vredno moško kolo izpred Ortnerjeve trafike na Vodnikovem trgu. — V klet klarnarja Savosta se je splazil v ponočnih urah neznanec in skušal odne-sti 200 jafe. Tatu je pregal sluga. Tovar-narju Francu 5. iz Krčevine je nekdo po-noči z avtomobila ukradel 1500 Din vredn akumulatorko.

a— Kinematografske predstave. Grajski kino samo do vključno nedelje »Mamselle Nitouche«. — Union kino do vključno ne-delje »V tajni službi«.

Iz Celja

a— Proračunska seja okoliškega občinskega sveta bo v petek 6. t. m. v občinski posvetovalnici na Bregu.

a— Celjski člani Vodnikov družbe se pozivajo, da v najkrajšem času poravnajo naročnino za tekoče leto, ker bodo letošnje knjige prispele že v nekaj dneh.

a— Zenska podružnica CMD bo priredila v nedeljo 8. t. m. bonbončkov dan. Daruje v narodno obrambne namene!

a— Zanimivo planinsko predavanje. V petek 6. t. m. bo predaval v risalnici me-ščanske šole v Vodnikovi ulici g. Cveto Švigelj iz Ljubljane o Julijskih Alpah. Pre-davanje bodo spremljale krasne originalne skloptične slike.

a— Koncert vijolinskega virtuozja Karla Rupla se bo vršil v sredo 4. t. m. ob pol 21. v mali dvorani Celjskega doma (hotel »Union«). Obeta se izreden glasbeni užitek. Predprodaja vstopnic je v knjigarni Goričar & Leskovec na Kralja Petra ce-si.

a— Smrtna kosa. V celjski javn. bolnici so umrli: 16-letni tovarniški delavec Ja-kob Poznič iz St. Pavla pri Preblovu, 67-letni upokojeni železničar Josip Tofant iz Čreta, 68-letna delavčeva žena Marija Kav-čičeva iz Kovinarske ulice v Gaberju in 62-letna prevzitarica Marija Romihova iz St. Janža pri Štorkh. V oktobru je umrlo v Celju 30 oseb, in sicer 27 v bolnici, 3 pa v mestu.

a— Štetje obiskovalcev grobov. V nede-ljo sta priredila kraljevni odbor Rdečega križa in Vincencijska konferenca na obeh celjskih pokopališčih običajno štetje obis-kovalcev grobov s tem, da sta pobirala milodare, in sicer je večinoma vsak obis-kovalec daroval po en novce. Darovalcev je bilo na obeh pokopališčih 3353.

Grafolog in hirososf
N. SADLUCKI V CELJU

sprejema vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 7. Naslov: Celje, hotel »Evropa«, soba št. 17. — Ostane v Celju do 14. novembra, potem odide v Kranj. 13716

a— Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. veseli zvočni film »Gospodična ta-nica«. Predigra zvočnika enoletnjaka.

a— Tujski promet v oktobru. V trete-m mesecu je obiskalo Celje 1107 tujcev, in sicer 705 Jugoslovenov, 124 Avstrijcev, 57 Nemcev, 39 Čehoslovakov, 24 Italijanov, 10 Madžarov, 4 Rusi in Poljaki, 3 Fran-cozi, 2 Kitajci in 1 Rumun. Po poklicu so

tujci bili: 428 trgovskih potnikov, 139 de-lavcev, 119 industrijcev, 73 obrtnikov, 71 dijakov, 41 uradnikov, 27 zdravnikov, 18 odvetnikov in 55 brez poklica.

a— V znamenju alkohola V celjski bol-nici je moral poljski v soboto ponoči zdravnik pomoč 28 letni delavec pri stavbeniku Kalšniku Ludviku Cvetanoviču, stanujoč za Kresjeto 7, ki ga je bil neznan moški napadel z nožem. Cvetanovič se je branil in je zagrabil za ostrino nasprotni-kovega noža ter se globoko urezal v me-zinec in kazalec desne roke. V nedeljo zve-čer pa je nastal na Bregu pred gostilno »Pri škarpi« pretep med nekaterimi delav-ci. 27-letni hlapec Miha Lipuš iz Celja je udaril s kamnom delavca Martina Kocipra iz Lise parkrat po glavi in ga tako poško-doval, da je Kociper obležal nezavesten na cestnem tlakuč. Reševalci so Kocipra z avtomobilom prepelali v bolnico.

Z Jesenic

a— V članku »Praznik mrtvih na jese-niskem pokopališču« se je tiskarski škrat malo poigraval. Na pokopališču »p« p.kopanih 300 tisoč ljudi, nego okrog 3000

a— Praznik Vseh svetih. Kakor vsako leto so tudi letos romale nepregledne mno-žice ljudi na pokopališče, da počaste spom-in svojih dragih. Pri popoldanskih obredih se je kar tlor ljudstva in pevski zbor je zapel nekaj pesmi na starem in novem dobu pokopališča. Zvečer je gorelo na ti-soče lučk in razsvetljevalo ta mirni božji vrt.

Iz Litije

i— Pomagajmo siromašnim krajem! Ple-meniti akciji za pomoč pasivnim krajem, ki je zajela vse dobro misleče kroge in kra-je v naši državi, se je pridružila tudi Li-tija z okolico. Odbor Rdečega križa je po-vabil k sodelovanju vsa litijska prosvetna in humanitarna društva. Na sestanku pri Me-šku se je projektiral široko zasnovan pro-gram. Nabiranje se je pričelo na pokopa-liščih. 22. t. m. pa bo priredil Pomožni od-bor akademijo s sodelovanjem raznih or-ganizacij; nastopili bodo litijski pevci, or-kester. Sokolski oder bo vprizoril v režiji Br. Bena Petnika igrbo, bife bodo preskr-bele članice CMD. Priredil se bo tudi pro-menadni koncert s sodelovanjem gasilske gobje, vmes pa bodo naše gospodične na-birale prostovoljne prispevke. Apeliramo na vso našo javnost, da daruje po svojih možnostih za gladojoče prebivalstvo.

Iz Ptuja

j— Znižanje najemnine. Pozivu mestne-ga načelnika za znižanje najemnin se je odzval samo eden, in sicer Franci Janec, hišni posestnik in hlapec, ki je znižal svo-jemu najemniku Kelcu Antonu najemnino za 50 Din. Notar g. Kazimir Bratkovič pa je v svoji vlogi izjavil, da ima v svoji hiši dva najemnika, ki itak plačujejo nizko na-jemnino za 1 sobo s kuhinjo in drugimi priključitvami po 150 Din mesečno.

j— Nove cene kruha imamo od 1. t. m. Obrtna zadruga pekov je cene kruha povi-šala z motivacijo, da je moka vsak dan dražja. Nove cene so: 1 kg belega kruha 4.54, polbelega 3.94 in črnega 3.24 Din. Dosedanje cene so bile: 102 dkg belega kruha 4.50, 98 dkg polbelega 3 in 105 dkg črnega 4 Din. Cene žemljam je ostala ne-izpromenjena. Če so že cene kruha zvi-šali, naj težo kruha prilagodijo tako, da bo cena zaokrožena, ker nimamo par.

j— Živilski trg v petek je bil izredno obilno založen in zaradi solnčnega dneva tudi močno obiskan. Cene niso bile preti-rane. Tako si lahko dobil purančke že po 25 do 30 Din. račke po 20 do 25 Din, par piščancev po 35 do 40 Din, kokoši po 30 do 40 Din. Obilo je bilo tudi sadja na trgu, osobito jabolk in hrušk, ki si jih dobil po 4 do 7 kosov za 1 Din. Orhove si dobil 20 do 30 kosov za 1 Din. Na trgu je bilo tudi izredno mnogo rož in vencev. Obilno založen je bil tudi Minoritski trg z zel-jem, ki so ga pripeljali domavski zeljarji nekaj nad 20 voz. Zelje se je prodajalo po 0.75 do 1 Din za glavo. Zelo pogrešamo na našem trgu divjačino. Zeleni bi, da bi bila divjačina v sezoni vsaj enkrat na teden na trgu. Divjačine je v našem okraju dovolj.

j— Izpred sodišča. Pred kratkim smo poročali, da je bila aretirana že večkrat kaznovana prostitutka Jožica Riedlova. 28. oktobra je stopila pred sodnika, kjer je odkrito priznala svoje grehe, zakar je pre-šla tri mesece zaporu. Po prestani kazni bo oddana v prisilno delavnico za dobo treh let, ker je nevarna za javnost. V ka-zen ji je štet preiskovalni zapor.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

BOŽANSKA GRETA GARBO

Divje orhideje

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer

GORNJA RADGONA. Obsežno vinogradno posestvo v Poljani pri Gornji Radgoni je prodal g. prof. Karl Lamberg iz Deutsch Feinritz pri Gradcu veterinar-skemu svetniku v avstrijski Radgoni go-spodu Edvardu Rezacu, in sicer okrog 7 orolov z vsemi pritlikavimi in letošnjim pridelkom za nizko ceno 75.000 Din. To posestvo meji na vinogradno posestvo, ka-terega je pred letom kupil g. Edvard Re-zač od g. Baeblerja v Poljani. G. Rezac je znan nemški nacionalist Sokol v Gornji Radgoni poziva članstvo in ostalo občinstvo, ki je sodelovalo pri letošnjem sokolskem zletu, na prvi sestanek osnovne so-še. Denarna kriza pritiska vedno huje. Di-narja ni, avstrijski šiling pada. Število up-nikov, ki se zlagajo pri sodišču v svrhu izterjave, narašča dan za dnem. Podjetja iztožujejo svoje terjatve pri upnikih. Z-ven področja gornjegradskega okrajne-sodišča zaradi pristojnosti na podlagi izstavljenih faktur, dokler se ostane v ve-ljavnosti dosedanj civilnopravni red. Na ta način si osigurajo izvršne naslove pred uveljavljenjem novega civilnopravnega reda, s katerim se ukina fakturna podso-dnost. Rekordno število vloženih civilnih tožb ne samo v novotni Lubi, temveč sploš-no, odkar je v Gornji Radgoni sedež okraj-nega sodišča, je zabeležil vsakokoli letošnji 21. oktober, katerega dne je bilo vloženih skupno 121 civilnih tožb kar za podelje-čka sreska sodišča vendar ni malenkost.

Otvoritev šolskega radia za dravsko banovino

V torek 3. novembra ob 11.30 se bo vr-šila prva uradna otvoritvena oddaja šol-skega radia za dravsko banovino. »Šolski radio« bo otvoril uradno načelnik odse-ka za šolski radio pri Jugoslovanskem učiteljskem združenju — sekciji za dravsko banovino in zastopnik kraljevske banske uprave v odseku g. prof. Leopold Andree. Radio Ljubljana bo postal s tem tudi va-žen faktor za naše šolstvo. Otvoritevno predavanje bo imel g. pisatelj F. S. Finž-gar: »Kaj bi rad povedal mladini.« Prva oddaja je namenjena šolstvu vseh vrst, tako osnovnim, meštanskim, srednjim in strokovnim šolam.

Do nadaljnjega se bo vršila oddaja dvakrat v tednu, in sicer vsak torek in petek ob 11.30, v kolikor ne bo izpre-memb zaradi praznikov in drugih prilik, kar pa bo vselej pravočasno objavljeno. Izdelan je program za 2 meseca. Ta pro-gram tvori sestavni del pouka, zato se o-ozira na stvarno, ki jo lahko nato porabi-jo gg. učitelji in profesorji v šoli pri pouku. Program bo objavljen vedno za več me-secev naprej v »Prosveti«, glasilu JUU — Ljubljana s teksti, posebej pa za vsak te-den v »Radio vestniku«, »Učiteljskem to-varstvu« in dnevnem časopisu z navedbo oddaj.

Ta oddaja bodo več ali manj še poiz-kusne. Zato prosimo vse gg. učitelje in gg. profesorje, da sporoče pisмено vse svoje misli glede izboljšanja in usmerje-nja teh oddaj odboru za šolski radio pri sekciji Jugoslovanskega učiteljskega udru-ženja v Ljubljani. Poročajo naj o svojih in vtiših učenecv ter o nasvetih in pripom-bah, ki jih bo skušal odbor upoštevati pri prihodnjih programih. Pošiljajo naj tudi statistične podatke, koliko otrok je poslu-šalo vsako oddajo, ker bo odsek vodil evi-denco o tem.

V petek 6. novembra t. l. ob 11.30 bo predaval g. prof. Šolar o temi »Kaj znaš, kaj ve« v deklamiranju in branju. V torek 10. novembra ob 11.30 bo predaval g. Kržiš-nik: »Trgatev na Dolenjskem s ploščami.«

V petek 13. novembra ob 11.30. Gg. Jakac-Ribičič: »Moje potovanje v Ameri-ko.« dialog (intervju iz umetnostnega sta-lišča).

V torek 17. novembra ob 11.30 gđc. Vencajzova: »Lepo stanovanje« (estetika, higiena). Igra za deklice.

V petek 20. novembra ob 11.30 g. Po-točnič Alojzij: »Stavbe na koleh« (repo-rtaža z Barja).

V torek 24. novembra ob 11.30 g. Ka-pus, pisatelj: »Jesenski lov.« Slušna slika iz živalstva.

Novi ustanovi šolskega radia za drav-sko banovino je omogočila obstoj kraljev-ska banska uprava v Ljubljani in Radio postaja v Ljubljani, ki sta prevzeli kritje stroškov. Prvo iniciativno za ustanovitev je dala Prosvetna zveza v Ljubljani, ki ima postajo v najemu Kraljevska banska uprava je izročila izvedbo šolskega radia Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju — sekciji za dravsko banovino kakor ima šolski radio v Beogradu v oskrbi tamošnja sekcija JUU V odseku so zastopani šol-niki vseh kategorij šolstva, zastopnik Ra-dio postaje in strokovnjak univ. prof. g. ing. Osana.

Od gg. učiteljev in profesorjev je od-visno, kako se bo izkoristila ta nova pri-dobitev za šolo, mladino in ljudstvo. Mno-go je uspeh odvisen tudi od gg. šolskih upraviteljev.

Da bo uspeh tem večji, prosimo vse gg. šolske upravitelje in tudi vse gg. učitelje in profesorje, ki imajo radio aparate z zvočnikom, da prenesejo v dneš šol-ske oddaje svoje aparate v šole in pri-re-de oddaje za mladino svoje šole. To velja za one kraje in one šole, ki še nimajo svojih radio aparatov. Šole pa, ki imajo že svoje radio aparate, prosimo da zbere-jo mladino v urah oddaje šolskega radia v skupni dvorani in izvedejo predavanja šolske oddaje. Obdelana snov naj se po-

rabi pri pouku, odnosno naj se s poukom že prej pripravi otroke na snov oddaje.

Odsek šolskega radia ima v programu tudi poznejše strokovne oddaje za mladino kmetsko - nadaljevalnih šol, gospodinjko-nadaljevalnih šol, obrtno-nadaljevalnih šol, trgovsko-nadaljevalnih šol, oddaje ljudske univerze za gospodarsko, državljansko, hi-giensično in nacionalno vzgojo in kulturno povzdigo najširših plasti ljudstva ter po-sebne mesečne oddaje iz pedagoških in šol-skih ter narodno vzgojnih novosti za gg. učitelje in profesorje.

Vsemu temu širokemu namenu naj bi služil šolski radio in radio aparati po šo-lah, tako da bi bili do dobra izkoriščeni ter

GOSPODARSTVO

Predlogi Kmetijske družbe za omiljenje agrarne krize

Glasilu Kmetijske družbe v Ljubljani »Kmetovalec« objavlja v svoji številki od 31. oktobra na uvodnem mestu vsebino konkretnih predlogov, ki jih je družba na podlagi sklepov seje glavnega odbora sta-vila banski upravi za izboljšanje položaja našega kmeta.

V uvodu ugotavlja Kmetijska družba, da črpa kmet v dravski banovini svoje do-hodke predvsem iz živinoreje, svinjereje, vinogradništva, sadjarstva in gozdarstva. Gospodarska kriza je zajela vse predele banovine občutneje šele tedaj, ko so padle cene govej. živini, svinjam in vinu, ker so s tem usahnili glavni viri dohodkov, iz ka-terih je kmet kril svoje obveze. Glavni od-bor predlaga v prvi vrsti, da bi se dala pomoč našemu kmetstvu iz sredstev, ki se stekajo v žitni fond Z žitnim režimom, ki je zajamčil producentom pšenice odkup-nino 160 Din za metriski stot, je bilo kme-tovalec v žitnodolnih krajih naše države mnogo pomagano, ne pa kmetovalec na-še banovine, kjer pšenica ni nikak po-membnejši vir dohodkov, temveč celo pred-met uvoza. Po računu Kmetijske družbe doplačujejo konzumenti v dravski banovi-ni na vsak kilogram uvožene pšenice v pri-meri s ceno, ki bi veljala, če ne bi bilo žitnega režima, okrog 1.26 Din, kar zna-ša pri povprečni količini uvoza od 6500 va-gonov na leto 81.9 milijona Din. (Tu bi bilo pripomniti, da je količina 6500 vago-nov morda previsoka vzeta ker se splošno računa, da bo naša banovina letos uvozila okrog 5000 vagonov; pa tudi, če računamo s to višjo količino, doplačilo ne more biti tako veliko, ker so bile višje cene, po ka-terih se sedaj prodaja pšenica milinom, uvedene leše septembra in je tudi po naj-novejšem odloku finančnega ministrstva zopet omogočeno, da kmetovalec lahko kupi pšenico za lastno potrebo po stari ni-žji ceni, Op. ur.)

Iz sredstev, ki se stekajo iz dravske ba-novine na podlagi žitnega režima, naj bi se po predlogu Kmetijske družbe ustanov-il poseben fond za omiljenje agrarne kri-ze v naši banovini. Iz tega fonda pa bi se vršila naslednja plačila: 1. prodajalcu go-vede, če je ta domača iz reje ali če jo je kmetovalec redil vsaj 3 mesecev, naj se izplača na vsak kilogram žive teže po 0.80 Din; 2. prodajalcu svinj, domače izreje ali najmanj 3 mesece rejelih na vsak kilo-gram žive teže 1 Din odnosno za mlade pujske, stare do 2 meseca, po 80 Din za komad; 3. vinogradniku za vsak liter prodanega vina ali mošta lastnega pridel-ka 0.50 Din. Ti ukrepi naj bi se izvedli kot kompenzacija za doplačilo na pšenici, ki jo uvaža dravska banovina za svoj kon-zum.

Da bo ta ukrep mogoče izvajati, je tre-ba uvesti strogo evidenco nakupnih cen živine pri živinorejcu na drugi strani pa tudi kontrolo prodajnih cen mesa; tako bo mogoče omejiti razliko med nakupno ce-no živine in prodajno ceno mesa. Po mne-nju glavnega odbora bi smela znašati ce-na mesu le 100 do 130 % več kakor cena živini. Vrh tega bi bilo treba uvesti ob-vezno prijavo prodaje vsakega živinčeta z navedbo cene in kupca. Nadaljnji predlo-gi glavnega odbora se tičejo kvarnega de-lovanja mešetarstva in prekupevanja z ži-vino; delovanje mešetarjev naj bi se ome-ji le na živinske sejme. Tudi glede pro-dajanja vina smatra glavni odbor, da bi bilo potrebno normalizirati zaslužek vin-skih trgovcev in gostilničarjev; tozadevna kontrola naj bi se izvajala na podlagi ob-vezne prijave nakupa vina z navedbo cene in kupca. Glede na izgovore gostilničar-jev, da si morajo pri vinu poiskati večji zaslužek ker je konzum manjši, oziroma ker je preveč gostilničarjev, naj bi banska uprava izvršila revizijo gostilničarskih ob-rti. One, ki ne odgovarjajo svoji nalogi, je kratkoročno ukiniti. Podelitev novih go-stilničarskih koncesij pa naj se v bodoče omeji do skrajnosti.

Nazadovanje našega uvoza

Kakor smo že poročali, je naš uvoz v prvih 9 mesecih tekočega leta nazadoval v primeri z lanskim uvozom za 1475 milio-nov Din (od 5276 na 3801 mili.). Zanimivo je pri tem, če pregledamo, katere postavke našega uvoza so v največji meri prino-gale do tega, da je naš uvoz v toliki meri zmanjšal. V prvi vrsti moramo omeniti tekstilne sirovine in tkanine. Skupna vred-nost uvoza tekstilnih sirovin (bombaža, volne, svile in predvsa iz njih) ter tkanin iz bombaža, volne in svile je lani znašal 1 milijardo 600 milijonov dinarjev, letos pa 1080 milijonov. Samo pri teh postavkah znaša torej nazadovanje uvoza po vrednos-ti preko pol milijarde Din. To zmanjša-nje vrednosti uvoza tekstilnih sirovin in tkanin je v znatni meri posledica občut-nega nazadovanja cen. Tako vidimo, da je bil na primer uvoz bombaža letos večji kakor v prvih 3 četrtletjih l. 1929, navzile temu smo za ta uvožen bombaž plačali le 85 mi-lionov dinarjev nasproti 142 milijonov pred 2 letoma. Uvoz uvoza bombažne predvsa je bil po količini skoro enak lanskemu uvozu, vrednost pa je padla od 370 na 273 milijonov Din. Nazadovanje kupne moči našega prebivalstva se je pokazalo pred-vsem manjšim uvozom tkanin in ne toliko pri uvozu tekstilnih sirovin. Bombažnih tka-nin smo letos uvozili le 5416 ton, lani pa 8158 ton, seveda je tudi vrednost še občut-neje nazadovala kakor količina, in sicer za skoro 200 milijonov Din, od 520 na 329 milijonov.

Uvoz volne se je po količini obdržal na lanskem višini, po vrednosti pa je padel kar od 75 na 45 milijonov Din. Nekaj manjši je bil uvoz volnene predvsa, česar uvozna vrednost je padla od 78 na 49 milijonov.

bi bila ta nova ustanova visoko rentabilna za vzgojstvo mladine, ljudstva in učitelj-stva.

Starši otrok, ki imajo radio aparate do-ma, pa bodo lahko s svojimi otroci v du-hovnem stiku, ker bodo oddaje šolskega radia tudi njim doma dostopne.

Prepričani smo, da bo novo ustanovo šolskega radia v dravski banovini pozdra-vila s simpatijo vsa javnost, da jo bo pod-prla tudi z nabavo radio aparatov za šole, kadar bodo šole potrkale na merodajne korporacije ali poedince ter bo s tem za-gotovila mogočen razmah tej novi ustanovi v blagor lepše bodočnosti naše mladine in našega naroda.

Uvoz volnenih tkanin pa se je zmanjšal od 1724 na 1200 ton odnosno od 271 na 186 milijonov. Uvoz svilene predvsa se je po količini povečal, po vrednosti pa je padel od 51 na 46 milijonov. Nazadovanje beleži tudi uvoz svilnenih tkanin od 100 na 64 milijonov Din.

V zvezi z zmanjšanjem investicij opaža-mo znatnejše nazadovanje pri uvozu pred-metov, ki se porabljajo pri investicijah. Tako je uvoz strojev in železniškega ma-terijala nazadoval za skoro 200 milijonov di-narjev, in sicer uvoz strojev in aparatov od 311 na 244 milijonov (l. 1929). Je v prvih treh četrtletjih znašal uvoz strojev celo 451 milijonov Din) uvoz železniškega ma-terijala pa od 95 na 27 milijonov. Precej se je zmanjšal tudi uvoz železa (od 94 na 59 milijonov Din), uvoz železne pločevine (od 95 na 55), predvsem pa uvoz raznih predmetov iz železa od 334 na 204 milijone Din. Pri tem je značilno, da se zaradi na-predujoče elektrifikacije uvoz elektroteh-ničkih predmetov skoro ni zmanjšal in je znašal 132 milij. Din. Uvoz prevoznih sred-stev pa se je povečal od 141 na 155 mil-ijonov.

Uvoz premoga, ki je v prvih 3 četrtletjih l. 1929. dosegel količino 50 vagonov in je še lani znašal skoro 46.000 vagonov, je le-to padel na 32. vagonov v vrednosti 107 milijonov Din (lani 163).

Med konsumnimi predmeti je omeniti: uvoz kave, ki smo je letos uvozili po koli-čini za malenkost več kakor zadnji dve leti, navzile temu pa smo za uvoženo kavo letos plačali le 74 milijonov Din nasproti 101 milijon v prvih 3 četrtletjih lanskega in 163 milijonov v prvih 3 četrtletjih pred-lanskega leta. Močno je zadnja leta na-za-doval uvoz riža, in sicer od 70.9 odn. 48.2 milijona Din v prvih 3 četrtletjih l. 1929 in 1930 na 27 milijonov v letošnjem letu.

Omeniti je še uvoz čevljev, ki po količini stalno narašča. V prvih 3 četrtletjih l. 1929 smo uvozili 108.000 kg čevljev, lani v istem razdobju 135.000 kg, letos pa že 185.000 kg za 34.4 milijona Din.

Nevarnost za izvoz živine

Avstrijski parlament je ob koncu pre-teklega tedna sprejel zakon o ureditvi pro-meta z živino. Na podlagi določb tega za-kona bo sedaj Avstriji omogočeno začas-no ustaviti skoro ves uvoz živine, kar bi občutno prizadelo tudi našo državo. Dogon klavne živine (goveda in svinj) na trg in do-voz goveje in svinjskega mesa ter mes-nih izdelkov je po novem zakonu dovoljen samo z dovoljenjem urada za promet z ži-vino (Vieervekehrstelle) in njenih orga-nov. Z naredbo zvezne vlade bo po pri-stanku glavnega parlamentarnega odbora določeno, za katere trge odnosno vrste blaga veljajo zakonske omejitve. Dovolje-nja za dovoz živine in mesa iz inozemstva na proglasebene zaščitne trge se smejo iz-dajati samo v takem obsegu, da ni ogrože-na prodaja domače produkcije in da je za-siguran tak razvoj cen, ki odgovarja pro-dukcijskim stroškom v smislu zakona od 17. julija 1931. Za pitane svinje se bodo te določbe pričele uporabljati šele 1. decem-bra. Zakon nadalje določa, iz kakšnih za-stopnikov se sestavlja odbor urada za promet z živino. Člani tega odbora bodo s prisrge vezani na močelnost. Za pre-stopke so predvidene stroge kazni, ki gre-do do 50.000 šilingov.

Zaradi teh omejitev grozi našemu izvo-zu večja nevarnost, kakor pa se zdi na prvi pogled. Zakon sicer pravi, da preneha-jo omejitve veljati, če cene na trgu preko-ražajo (pri goveji živini za 5 odst., pri svin-jah za 10 odst.) povprečno ceno 3. in 4. četrtletja 1931. Toda ta povprečna ce-na znaša pri volih 1.45, pri mesnih svinjah 2.75 šilinga za kg žive teže, dočim se danes tudi v Avstriji plačuje na deželi goveja živina že po 0.30 do 0.80 šilinga. V Avstri-jii nič ne bo računano s tem, da bi bilo mo-goče cene živini zopet umetno dvigniti na lansko višino, zato je jasno, da se bodo no-ve omejitve trajno uporabljale za radikalno oviranje uvoza živine. Vprašanje pa je se-veda, če bodo sosedne države, ki so in-teresarne na izvozu v Avstrijo, mirno tr-pele, da se uvoz živine na tak način ovira.

Borze

2. novembra.

Na ljubljanski borzi je ostal tečaj devize Curih nadalje nespremenjen. Ponovno pa se je dvignila deviza Newyork: dolar je sploh mednarodno prav evrist. Tudi deviza Praga se je okrepila, popustile pa so de-vize Amsterdam, Bruselj, London in Trst.

Na zagrebškem efektuem tržišču je danes Vojna škoda popustila. Najprej se je trgo-vala po 285, potem pa po 277—280. Od do-larskih napirjev se je trgovalo 7 odst. Bla-irovo posojilo po 58 in 59. V ostalem je bil promet samo še v begluških obveznicah po 41—42.50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2271.03—2277.87
Bruselj 785.39—787.75. Curih 1098.45—1101.75. London 212.85—220.35. Newyork 5635.01—5652.01. Pariz 221.89—222.55. Praga 166.96—167.47. Trst 287.42—293.42.

Zagreb. Amsterdam 2271.03—2277.87. Bruselj 785.39—787.75. London 212.85 do 213.67. Milan 287.42—288.32. Newyork ka-bel 5646.01—5669.01.

Curih. Beograd 905. Pariz 20.19. Lon-don 19.35. Newyork 51375. Bruselj 71.50. Milan 26.27. Pariz 45.60. Amsterdam 206.80. B. 30. Stockholm 114.50. Oslo 110.50. Št. 111.50. Sofija 372.

MILIJONI

in milijoni ljudi uporabljajo

ZE VEČ KOT 30 LET po spodaj navedenem navodilu za uporabo

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

in blagoslovilja njegov neprekosljiv čudoviti učinek!

Pri revmi, protinu, ishlasu, natrite boleče mesto. — Pri zobnih bolečinah, vrgnite dlesno, izperite ustno votlino in grgrajte! — Pri glavobolu, nervoznosti in nespanju vrgnite čelo in vse telo in vze-mite, predno ležete spat, mlačno kopelj z dodatkom levjega fran-coskega žganja. — Pri utrujenosti za masažo vsega telesa. Pri že-lodnih bolečinah vzemite kosček sladkorja z 10 kapljicami tega žganja. Pri izpadanju las in prhljaju za masažo kože na glavi. Kot ustna voda itd. — Pri potanju pod pazduho, potanju nog, rok ali telesa umijte znojene dele zjutraj in zvečer.

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE je pristno le v tu naslikani in plombirani ORIGINALNI STEKLENIČI. Zahtevajte izrecno LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE in zavrnite od-ločno vsak nadomestek!

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

dobite v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po Din 10, 26, 52.

Varujte se pred potvorbami!

Centralni biro: LAVJA MENTOL - DROZDJEK, Zagreb, Marulićev trg 5. Telefon 73—52.

Praga 15.22, Varšava 57.45, Budimpešta 90.0250, Bukarešta 3.05.

Efekti.

Ljubljana. 8 odst. Blair 68 bl. 7 odst. Blair 59 bl., Celjska 150 den., Kreditni za-ved 195 den., Ruše 125 den., Stavbna 40 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 274—280, kasa 274—277, za de-cembar 290 den., 7 odst. investicijsko 64—65, 4 odst. agrarne 38 bl., 8 odst. Blair 65—67, 7 odst. Blair 59—60, 6 odst. begluške 42.50—44. Zasebne vrednote ne notirajo.

Beograd. Vojna škoda 272 zaklj., investicijsko 65.50, 64.50 zaklj., 6% begluške 43.50, 43.25, 43.50 zaklj., 8% Blair 66 zaklj., 7% Blair 58—61.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 35 vag.

Oves: sremski, slavonski 130 — 132.5. Jač-men: baški, sremski, 63/64 kg 120 — 125. Koruza: baška, sremska, za december - ja-nuar 62.50 — 67.50; za mare - maj 80 — 85; sremska za maj 80 — 82.50; baška stara sremska za maj 80 — 85; sremska sušena 80 — 82.50; baška stara 99 — 101; gor-njebaška, stara 95—97.50 južnobaška, stara 90 do 92.50; sremska stara, ok. Indija 99—101; okolica Sid 101 — 103, baška sušena 78 — 82; banalska sušena 71 — 73. Moka: baška, banalska 300 — 305; 355 — 375; 385 — 355; 350 — 310; 360 — 250 — 260; 375 — 190 — 200; 385 — 122.5 — 127.5.

+ Budimpeštanska termiska borza (2. t. m.) Tendence čvrsta, promet živahen. Pšenica: za december 10.64—10.65, za mare 11.75 — 11.76; riž: za december 12.20 do 12.22, za mare 13.22 — 13.25; koruza: za maj 13.50 — 13.52.

Sport

Otvoritev zimskega kopališča Ilirije

Malo kateri Ljubljancem ve, da je poleg letnega ilirijanskega kopališča tudi zimsko kopališče. Po skrbnih pripravah, ki jih je vodil inž. Bloudek, je zimsko kopališče, ki razpolaga s plavalnim bazenom, s prha-mi in s skakalnic, povsem prenovljeno in odgovarja najmodernejšim higijskim in sportnim zahtevam. Tako bo Ljubljancem omogočeno, da gojijo tudi po zimi plavalni sport, ki je eden najbolj zdravih. Zaradi ogromnih stroškov za kurja-vo in vodo bo odprt kopališče le štiri dni v tednu: ob torkih, četrtkih, sobotah in nedeljah. Delavniki so namenjeni zla-sti plavalni sekciji za treninge, nedelje pa so povsem proste in namenjene ostalim kopalcem.

Danes pričnejo plavalni treningi Ilirije. Plavalčam in plavalcem, ki se podajajo na težak trening z namenom, da postanejo drugo leto prvaki države, želimo obito uspeha!

Plavalni treningi Ilirije v klubskem zimskem kopališču se vršijo ob torkih, četrtkih in sobotah, pričeni s današnjim dnem. Za vse dneve velja naslednji ur-nik: ob 14. skoki, ob 14.30 začetnice, ob 16.30 tekmovalci. Watpolo treningi se pričnejo s prihodnjim tednom, urnik bo objavljen na sekcijijski deski v kopališču. Nove interesente, ki se žele vpisati v pla-valno sekcijo, bo sprejemal trener ob ča-su treningov.

Uprava kopališča Ilirije opozarja vse cenjene goste, ki so pustili v kopališču plavalno opremo, da pridejo po isto ta-teden od 14. do 15.

Službene objave INP

(S seje k. o. 30. oktobra.)

Navzoči gg.: Kuret, Novak, dr. Dougan dr. Kuhelj, Galov.

Kaznuje se po § 24. v zvezi s § 5. in 7. k. p. igralec Pungercar Zane (Grafika) z ukorom. Suspenz se s tem dvigne. Kaz-nuje se igralec Bežan Emil (Grafika) po § 13. z uporabo § 7. k. p. s sedemdnevno zabrano igre do 5. novembra. Suspenz se s tem dvigne. Po istem paragrafu se ka-znuje igralec Varšek Milan (Ilirija) s šti-rinajstrednevno zabrano igre do 17. nove-bra. Kaznuje se po § 9. in § 40. v zvezi s § 7. k. p. igralec Dolanc Martin (Ama-ter) z enomesečno zabrano igre do 3. de-cembra. Kaznuje se po § 13. z uporabo

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: Zaprt.

Sreda, 4.: »Dve nevesti.« Premijera. Izven.

Četrtek, 5.: Brez tretjega. E.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: »Sneuročka.« Red B.

Sreda, 4.: Zaprt.

Četrtek, 5.: Viktorija in njen huzar. C.

Petek, 6.: Zaprt (generalka).

Sobota, 7.: Košana. Premijera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: Mayerling. C.

Sreda, 4.: Konec poti. A.

Četrtek, 5.: Volpone. B.

»Dve nevesti.« Premijera izvirne na-

rodne igre je brez dvoma vselej praznik

za našo dramo. Tak praznik bo v sredo

4. t. m., ko vprizori naša drama v režiji g.

Lipaha Golarjevo najnovejšo ljudsko igro

»Dve nevesti.« Godi se v starih, dobrih

časih nekje na Gorenjskem: Prvo dejanje

v hiši kmeta Melharja, ki ga predstavlja

g. Bratina, njegovo ženo ga Juvanova,

drugo dejanje pri bogatem kmetu Napa-

ljonu, ki bo g. Levar, tretje dejanje pa

pri Močerdolnikovih in Močerdolnikovega

Mihe igra g. Cesar. Nevesti sta gg. Bohtarje-

va in Vida Juvanova. V ostalih vlogah na-

Iz življenja in sveta

Enotna nacionalna fronta na Angleškem

Mac Donald,
nacionalni delavski voditelj

Stanley Baldwin,
konservativec

Sir Herbert Samuel,
nacionalni liberal

Nova žrtev Roentgenovih žarkov

Učenjak, ki je žrtvoval svoje življenje za vedo

Prof. dr. Holzknecht

Na Dunaju je umrl prof. Guido Holzknecht, eden najbolj znanih avstrijskih roentgenologov. Svojemu znanstvenemu raziskovanju je žrtvoval dobesedno svoje življenje.

Svoja prva raziskovanja je pričel v času, ko še niso poznali varnostnih sredstev zoper Roentgenove žarke, in od žarkov je dobil na roke opekline, ki so počasi prešle v karcinom. Ta se je razširjal po rokah in po vsem telesu čedalje bolj, tako da so ga morali večkrat operirati. Najprej je izgubil posamezne prste na rokah, potem so mu morali odrezati vso desno roko. Letos so se mu vnele vene v nogah.

Navzlic svojemu neprestanemu trpljenju ni niti za hip odnehal s svojim delom. Še tedaj, ko so mu odrezali roko, so mu morali takoj napraviti zasilno protezo, da je nadaljeval svoje zapiske, in v bolnišnico so bo so mu morali montirati roentgenski aparat, pred katerim je presedel po cele ure.

Nobelova nagrada za medicino

Odbor za podeljevanje Nobelovih nagrad je prisodil letošnjo medicinsko nagrado prof. Warburgu, sinu znamenitega fizika Emila Warburga. S tem je bila ta nagrada že šestič podeljena nemškemu učenjaku.

Prof. Oton M. Warburg

Prof. Warburg ni nastopil nikoli akademične kariere, temveč je deloval vedno v laboratoriju. Posebno zanimanje je posvetil problemu raka in tu so mu uspela nad vse važna odkritja. Tako je dognal, da se stanice raka hranijo predvsem s kisikom in je s tem indirektno našel tudi dobro metodo za njih pobijanje. Odkril je nadalje poseben dihalni ferment v stanicah, ki je neko organsko barvilo in vsebuje železo.

Edisonov sin proti očetovi oporoki
William Edison, izumiteljev tretji sin iz njegovega prvega zakona, je izjavil, da bo vložil protest proti oporoki svojega očeta, ker je ta zapustil vse svoje imetje, ki ga cenijo na 12 milijonov dolarjev, obema sinovoma iz drugega zakona.

Umetni oblaki in umetni dež

Tvorba oblakov z razvijanjem plinov — Električna poraja dež

Poskusi za umetno vplivanje na vreme, ki so jih napravili doslej, še niso pokazali tistega uspeha, ki bi nam jamčil, da je mogoče to vplivanje vršiti v praktično uporabni meri.

Poljedelstvu bi bilo seveda v prid, če bi se našel pripomoček, s katerim bi bilo mogoče povzročiti dež v dobah nevarne suše ali pa zadrževati preobilico padavin. Že v starih časih so uporabljali v ta namen zvonjenje, ki naj bi zabranilo nevihte in točo, zlasti v Avstriji in v Italiji pa so pozneje z istim manevrom streljali iz po-

sebnih topov. Toda ti eksperimenti se niso obnesli, ker z zvonjenjem in streljanjem povzročeni zračni valovi ne ečejo do oblakov, ali pa so veliki prebiski.

Zanimiva opazovanja, ki so jih napravili z letali, so vedla te poskuse v drugo smer. Opazovali so namreč, da se v velikih višinah n. pr. do 10.000 m, stvarjajo iz izpušnih plinov majhni oblaki in so zato poskušali povzročiti tvorbo oblakov sistematično z močnim razvijanjem plinov. A do dežja s tem niso prišli.

Amerika je poskusila v zadnjih letih stvar drugače. Letalo se je dvignilo visoko in trosilo v zrak električno nabitega drobne peska, ki ga je nosilo s seboj v izoliranih posodah. Poskusi te vrste so uspeli toliko, da so se res zgoščale vodne pare v deževne kaplje, toda uspeh je bil vendarle malenkosten in kar je glavno — neznan-eko drag v primeri s koristjo. To metodo uporabljajo danes kvečjemu za to, da odpirajo v oblaki plasti, v katere je letalo zašlo, luknje, da se lahko orientira za eventualni pristanež ali pa da se izogne trčenju z gorskimi vrhovi. Na podoben način se da uporabljati izlivanje tekočega zraka.

Resni znanstveniki se v splošnem zelo malo bavijo s takimi poskusi in tudi si ne obetajo od njih nobenih uspehov. Ni pa izključeno, da se bo sčasoma izumila metoda, ki nam bo v obilnejši meri omogočala delati lepo in »grdo« vreme. Kakor pri marsikakšnem problemu je tudi tu rešitev odvisna bolj od slučaja nego od sistematičnega poskušanja, ki ne more biti popolnoma sistematično že zato, ker je znanost sama še veliko premalo poučena o vzrokih vremenskih pojavov.

Izgnani pisatelj

Švicarski romanopisec Hermann Kurz, ki je bil pred poldrugim letom odpotoval v študijske svrhe v Rusijo, je bil sedaj od tam izgnan, potem ko so ga boljševiki »meli 14 mesecev zaprtega v zloglasni mo-kovski »Notranji ječi« Zaprl so ga zato, ker je bil na sumu da vohuni za Nemčijo Kurz bo svoje doživljaje opisal v posebni knjigi in bo rusko državo tožil.

Iz uredniškega koša

Vodni grad. Naravnost vzor izvrševanja svoje dolžnosti je neka naša bolniška strežnica, ki je zbudila nekega pacienta z besedami: »Zbudite se, čas je da vzamete svoj spalni prašek!«

Zdravljenje s kratkimi valovi

Učinkovanje na kosti — Konkurenca Roentgenovih žarkov

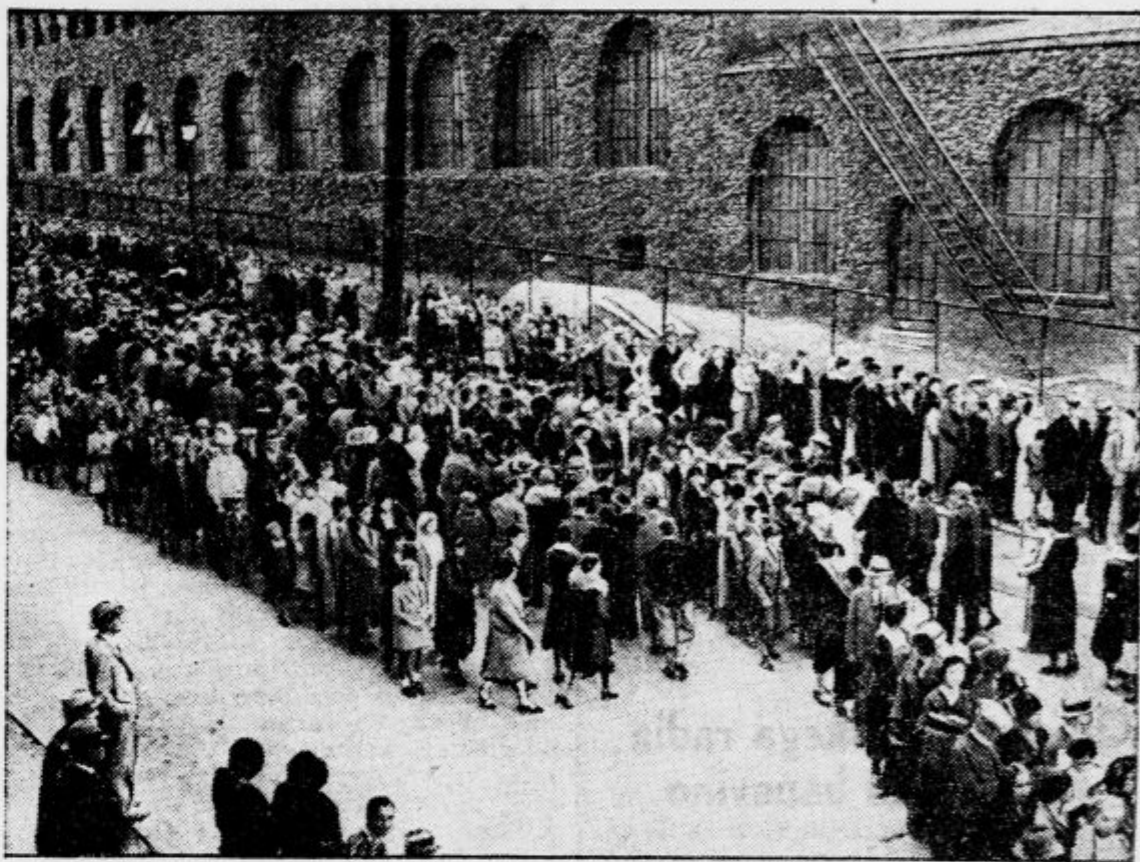
Na zadnji seji dunajske zdravniške družbe je poročal znani raziskovalec prof. Schliephake iz Jene o zdravljenju s kratkimi električnimi valovi.

Ti valovi omogočajo kakor nobeno fizikalno sredstvo učinkovanje na notranje dele telesa, celo na kosti. Posebno uporabni so valovi pod 15 m dolžine. Telo se segreje pod žarki kakor pri diatermiji, a segretje je trajnejše nego pri tej. Učinek v globino telesa je odvisen od razdalje telesne površine od kondenzatorskih plošč. Posebno zanimiv je vpliv kratkovalovnih žarkov na določene bakterije. V telesu jih sicer ne uničijo popolnoma, pač pa jim tako škodujejo, da se telesna odpornost močno okrepi.

Najbolj vidne uspehe ima postopanje s kratkimi valovi pri gnojnih oteklinah in podobnem, rabiti pa se dajo tudi pri obolenjih sklepov in izlivih v telesnih duplinah. Dalje se je raba segrevajočih kratkih valov zelo dobro izkazala pri zdravljenju paralize.

Prof. Schliephake je končal svoje poročilo s opozorilom, da tiči zdravljenje s kratkimi valovi še v otroških čevlčkih, vendar pa je že omogočilo uspehe, ki so jih zaman skušali doseči z drugimi metodami. Tu se odpira zdravnikom novo delovno področje, ki bo uspešno konkuriralo z Roentgenovimi žarki in radijem, ki bodo postali z izdelavo nove metode morda sploh nepotrební.

Tisoči so hoteli videti zadnjič Edisona

Pred Edisonovim laboratorijem v West Oranžu so čakali tisoči, da bi še enkrat videli velikega izumitelja.

Zakaj so zaprli krakovsko univerzo

Po težkih dvodnevni izgrediv med dijaštvom je rektor krakovskega vseučilišča odredil, da se naj to vseučilišče začasno zapre. Afera ima zanimivo ozadje.

Na vseučilišču študira namreč mnogo židovskih dijakov medicino in ti so morali pristati na zahtevo krščanskih dijakov, da mora biti med sečirnim materialom številu židovskih dijakov ustrezajoče število židovskih trupel. Doslej ni noben krščanski dijak zahteval, da bi morali židovski dijaki secirati samo židovska trupla. To pa se je zgodilo pred nekoliko dnevi, nakar je prišlo med obema skupinama do prekanja in pretepanja, ki se je izpreverilo v poulične spopade.

Sicer pa imajo židovski dijaki težko stališče že napram svojim ortodoksnim sovernikom samim, ki nočejo, da bi se židovska trupla sploh secirala. Že večkrat je prišlo zato na Poljskem do spopadov med židovskimi študenti obeh smeri in tudi v Krakovu so se sedaj stekli med seboj. Vlada se drži rezervirano, ker se noče zameriti ne enim ne drugim.

Dvojni samomor v pariškem hotelu

V nekem hotelu na pariškem bulvaru de l'Hopital se je pripetil dvojni samomor, o katerem poročajo obširno vsi pariški listi.

Elise Werbine in Syskind

V hotelu sta že več dni stanovala mlada človeka Henry Syskind, prodajalec, in Elise Werbine, tipkarka. Te dni ju dolgo ni bilo iz sobe in ko so hoteli pogledati, kaj je z njima, so našli vrata od znotraj zaklenjena, na ključ se pa ni nihče oglašil. Vdrli so v sobo skozi okno in ju našli v prestreljenih sencih v postelji.

Policijska komisija je ugotovila, da je Syskind najprej ustrelil spečo ljubico, potem še samega sebe. Kakor je dognala nadaljnja preiskava, so jima stari branili, da bi se poročila. Zbežala sta z doma in ko jima je zmanjkalo sredstev za življenje, sta sklenila izvršiti samomor.

Svetovna prvakinja v strojeplisju

Mlada Francozinja Piau, ki je zmagala na letošnji strojeplisni tekmi v Parizu

Vsak dan ena

»Dajte vendar en dinar slepemu revežu!«
»Saj ste slep samo na eno oko!«
»No, pa mi dajte pol dinarja...«

Vesela kaznilnica

V švicarski javnosti je vzbudila veliko pozornost afera kaznilnice v Winterthuru, kjer so vladale dokaj idilične razmere.

Ravnatelj tega zavoda je pred nedavnim obolél, pa so začasno na njegovo mesto postavili njegovega sina. Mladi mož je izkoristil svojo moč na ta način, da je ponoči obiskoval ujetnice v njihovih celicah in jih jema! s seboj na nočne izlete. Nato so zahtevali ostali moški in ženski kaznenici zase iste »pravice« in ravnatelj jim jih je moral hočes nočes priznati.

Kaznenci so se ob vsakem času sprehajali po mestu izvršili tu pa tam kakšen vlom, dvanajst pa se jih sploh ni več vrnilo. Ko je nesrečnež prijavil njih »ubege«, so izvršili v kaznilnici revizijo, ki je končala s tem, da so mladega moža odstavili in aretirali.

Nov planet

Prof. Peckerling, vodja astronomskega observatorija v Mandevilleu, ki je lansko leto odkril planet Plutona, je sedaj odkril deseti planet našega osolnca. To premičnico presegata po velikosti samo Jupiter in Saturn. Okoli solнца kroži na eliptični poti, na kateri se približa solncu do 5 milijard kilometrov in se od njega oddalji na 9 milijard kilometrov.

Angleški aristokraciji gre slabo

Lord Harewood, mož angleške princeze Marije, je sklenil, da bo zaradi svojega težkega finančnega položaja prodal zgodovinski Chesterfield-House v Londonu in grad svoje družine v Yorkshiru. Tudi lord Durham namerava prodati svoj rodni grad Lambton-Castle. Lord Sackwill bo odpustil del svojega osobja in bo prodal svoj znameniti Knole-House. Ta grad šteje 365 dvoran, ki predstavljajo 365 dni v letu, 52 stopnišč predstavlja število tednov, a sedmoro tedenskih dni predstavlja sedem vrtoč okoli gradu.

Ali ste že naročeni na revijo »Življenje in svet«?

Poplave v Benetkah

Zaradi neprestanega dežja je narasla voda v beneških kanalih in spremeniha znani Markov trg v jezero

Izumiteljeva usoda

V največji bedi je umrl v Berlinu Friedrich Wilhelm Göbel, ki je trdil, da je izumitelj tanka. Kratko pred vojno je v Po-

Prof. W. Goebel

znanju res nastopil z motornim vozilom brez koles, s katerim je preplezal 30 m visoko piramido. Drugi poskus v Berlinu mu ni uspel, navzlic temu je našel za svoj izum finansiranje ki jim je pa brez haska zapravil 800.000 mark.

Göbel je hotel izdelati tudi ladjo, ki bi s turbino na zračni pogon dosegla severni tečaj, a tega načrta ni nikoli izvedel.

Kdo je kriv avtomobilskih nesreč?

Carigrski magistrat ima baje v rokah statistični material, ki dokazuje, da gre največ avtomobilskih nesreč na račun neoženjenih vozačev. Zato bo v bodoče izdajal soferska dovoljenja samo oženjenecem, ki štejejo več nego 25 let.

Ewers 60letnik

H. H. Ewers,

znani romanopisec, avtor »Alraune«, praznuje danes šestdesetletnico svojega rojstva

Dvoboji v Italiji prepovedani

Novi kazenski zakonik fašistične vlade skuša s ostrimi kaznimi ustaviti strast dvobojevanja, ki je v Italiji precej razširjena. V bodoče bo moral vsakdo plačati visoko globo, če pozove koga na dvoboj in če bi se ta dvoboj potem vršil; kdor sprejme poziv pa bo kaznovan z globo, tudi če bi se dvoboj ne vršil. Večletna ječa grozi vsakemu, ki bi nasprotnika v dvoboju usmrtil ali ranil. Šestmesečna pa obema nasprotnikoma, če bi sr dvoboj iztekel brez krvi. Kaznovani bodo tudi sekundanti in celo tisti, ki bi dostavili poziv na dvoboj.

Gospodarska zveza v Ljubljani
naznanja tužno vest, da je njen
dolgoletni uradnik, gospod

Anton Kerč

danes po dolgotrajnem trpljenju preminul.

Marljivemu sodelavcu ohranimo trajen spomin.

Ljubljana, 2. novembra 1931.

13708

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša nad vse ljubljena mati in sestra, gospa

JOSIPINA FURMAN

diplomirana in okrožna babica v Novem mestu

v nedeljo, dne 1. novembra ob 3. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, v 55. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zasopala.

Pogreb naše predrage, nepozabne mame se bo vršil v torek ob 16. uri iz hiše žalosti na šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, dne 1. novembra 1931.

Žalujoči otroci: JOSIP, MARCELA, BRUNO

ALPINA, družba z o. z., Ljubljana

Masarykova cesta (palača Vzájemne zavarovalnice),
vključno sporoča sportnikom in turistom, da

se preseli s 1. novembrom v palačo GRAFIKE

(nasproti Glavnega kolodvora)

v isto poslopje kot S. P. D. in T. K. Skala.

TRGOVSKO ZASTOPSTVO

dobre trdke za Ljubljano in okolico event. za vso Slovenijo,
išče dobro uveden. strokovno naobražen trgovec.

Na razpolago tudi trgovski lokal in klet. — Stroka po-
tjubna. — Ponudbe prosim pod: »Vesten zastopnik«, Ljub-
ljana, poštni predal 349. 13008

Zahvala

Ob smrti našega preljubega brata in nečaka

Miška

smo prejeli toliko izrazov iskrenega sočustvo-
vanja, da se vsem globoko zahvaljujemo. Za-
hvaljujemo se tudi preč. duhovščini, pevske-
mu društvu »Lira« v Kamniku za v srce segajoče
žalostinke, g. konserv. škarfarju za lep govor
ob grobu, končno vsem darovalcem cvetja in
onim, ki so našega Miška spremili na zadnji
poti.

Vsestransko sočustvovanje nam je v žalost-
nih dneh lajšalo našo bol.

V Kamniku, dne 2. novembra 1931.

Rodbini Kemperle in Ahčin
v Kamniku

13706

Državna razredna loterija

Zrebanje srečk za 1. razred 23.
kola se vrši 19. in 20. novem-
bra 1931. Cena srečke: Cela
200 Din, polovica 100 Din in
četrtina 50 Din. Naročila iz-
vršim takoj. Srečne slučaje žu-
vam na zahtevo v največji
diskreciji. Z naročili se je tre-
ba obrniti na glavno pooblašče-
no kolekturo

**Aleksandra R. Pav-
lovića, Beograd**

Cara Nikola II. br. 69, Kralja
Alberta I. 12828

LJUBLJANA
Mestni trg 9.

Iz obilne zaloge nudim v ugo-
den nakup moderne krznenе
plašče, ovratnike, boe itd.

Dober zaslužek

v območju obeh mariborskih srezov se
nudi podjetnim moškim osebam. Zelo
priporočljivo za upokojece.
Ponudbe pod »Akvizicija« na oglasni
oddelek »Jutra« Maribor. 13713

ZASTOPNIKE (CE)

sposobne prodajalce za nov množinski pred-
met, nemški patent, brez konkurence, po-
treben vsaki hiši, hotelu, gostilni ali kuhu-
nji, **ISCENO** za takoj.

Pisati na Jugoslovensko Rudolf Mosse
d. d. Beograd, pošt. pret. 409, pod šifro
»Ušteda goriva 562«. 12999

Kvaliteta znamka
za pekovni prašek
in vanilin sladkor.

Kdor je pameten,
uporablja
»OLLA«
dokazano nenad-
kriljiva. 249 V

Telefon 2059

Premog
suha drva
zašnik Babričeva št. 5

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA
V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12, telefon štev. 2176. 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

C. Schmidt:

Mesto mrtvih v Lukatanu

Roman.

Vozili smo se vso noč in se zjutraj zbudili v solnčni bleščavi ameriškega juga. To je bila izprememba, ki nam je res olajšala dušo. Topli, mehki zrak je dobrodejno polnil pljuča. Dick bi se bil najrajši prekopicaval. Seveda, spraviti starega klateža v ta pomladni zrak, je bila res huda izkušnja. Videl sem, kolikanj se je moral truditi, da je ostal spodoben človek, in ne hote sem se spominjal dne, ko sem ga bil našel in vzel v svojo službo. To je bila čudna reč. Izmed števil malopridnih ljudi, ki so mi jih takrat pokazali — šlo je za pojasnitev nekega slučajja — je s svojim naveličanim obrazom in koprnečimi očmi takoj zbudil mojo pozornost. Ugajal mi je in pridržal sem ga.

»V vas se skrivajo drugi talenti, ne ta, da bi ostali navaden klatež.«

»To je res,« je mežikaje odvrnil, »a policija ne misli tako.«

»Jaz vam zaupam. Govoril bom z uradniki in upam, da se čez uro vidva na mojem stanovanju,« sem mu odgovoril.

Prišel je — to je, pripeljali so ga, zakaj policija je bila previdna. Njegovo izpustitev sem pa vendar dosegel. Saj ni bil storil ničesar hujšega kakor to, da je bil klatež. A mnogo truda me je stalo, da sem ga pridobil zase. Želja po potovanju mu je bila v vseh kosteh kakor kužna bolezen. Tak je bil Dick Golder. Bolj zvestega pomočnika nisem nikoli imel. Danes je eden najboljših kriminalistov v New Yorku.

Takoj po prihodu v South-Atlanto smo se odpeljali v grad Clau-

derisse.

South-Atlanta ni mesto, kakršnih smo vajeni na severu, in ne predstavlja gostega strnjenja vseh življenjskih panog na majhnem prostoru. Okoli postaje se res da zgrinjajo trgovine, delavnice in hoteli, a glavni del mesta so vile in bogati dvorci, razkropljeni vzdolž obale in ob znožju hribov. Vse te stavbe so obdane s parki, polnimi palm, okrasnih jelk in čudnega tropskega grmovja.

Kakor večina krajev ob floridski obali, je zrastle tudi mesto South-Atlanta šele v najnovšem času. Edina stara zgradba je grad Clauderisse, proti kateremu nas je po široki, gladki beli cesti nasel avtomobil.

Dasi je bila vožnja kratka, vendar nam je odkrivala tako bujno menjavo pogledov, kakor jo najdeš samo v visokih gorah ali ob morski obali. Cesta vodi ob robu hribov, kakih petdeset metrov nad morjem, tik nad strmino in naravnost proti zahodu. Čudovit je z nje razgled na pobočja z njihovimi negovanimi parki in bleščečimi belimi hišami in na široko, sinjo in smaragdnozeleno gladino zaliva, ki se širi v nedogled. Vrhovi vitkih palm se tiho zibljejo v toplem vetru. Tam daleč na morju se v solncu pobjiskavajo neštete bele lise — jadrnice. Jadranje je postalo ljudem ob vsej Zlati obali življenjska potreba, prav tako kakor jed in pijača.

Odprta pokrajina mi je draga. Strnjnost gorovja me tesni. Mor-
je je zmerom dajalo moji duši neko čudežno lahkoto.

Cesta se je mahoma razdelila. Po zloženem klancu smo se zape-
ljali nizdol in čez nekaj sto metrov smo skozi vrata zdrčali v lep drevored, obrobjen z nizkimi, pahljačastimi palmami. Na koncu drevoreda je stala hiša. Šofer je zavil okoli nje in zdajci se je raz-
grnilo morje tik pred nami, kakor da bi nas bil čar prenesel obenj. Od samega strmenja se nismo takoj spomnili, da je čas stopiti z voza.

Clauderisse je star grad, siv, malone mračen, zgrajen skoraj brez okrasov, v ravnih, težkih gmotah.

Vitka, a drobna dama nam je hitela naproti. Nisem se še utegnil popolnoma zbrati, ko je prišla do nas. Jaz sem stopil k njej, a Dick in John sta spoštljivo ostala zadaj.

»Gospod Stornish? Da, vi ste. Poznam vas po fotografijah, ki jih ima Kamil. Hvala vam, da ste prišli.«

»Ali mi je čast, da govorim z gospodično de Clauderisse?« To-
liko da nisem jecljal.

»Da, gospod Stornish. Pričakovala sem vas.«

Nikoli še nisem tako lovil ravnotežja kakor v tem trenutku, ko sem prvič zagledal Violo. Roka mi je vztrepetala ob rahlem stisku njene male, baršunasto mehke ženske roke. Kakor se družji pri red-
kih tropskih rastlinah smrtnoslada vonjava z nepopisno orgijo barv, tako se je pri Violi vse spajalo v toli omamen dojem ženske lepote, da se je slika, ki sem si jo bil napravil o gradu Clauderisse, kar mahoma izpremenila. Vse barve so se mi zdajci zazdele bolj sočne, nebo bolj sinje, zelen morja bolj sijajna, mračno poslopje pa skoraj črnovišnjevo.

Kdo ve, ali je slutila ta učinek, ko je lahkotno kramljaje krenila z menoj proti velikemu glavnemu vhodu?

Niti za trenutek nisem mogel odvrniti pogleda od nje. Nedvom-
no se je morala pretakati po njenih žilah močna primes eksotične krvi. Rahlo rjavkasti odtенок njene nežne polti in lahni, komaj opazni plavi lesket v njenih črnih laseh, ki jih je nosila po pažev-
sko, s prečo po sredi glave, sta pričala o tem. Zaman bi opisoval iz-
raz njenih baršunasto temnih, mirnih oči. Iz teh prečudno lepih, velikih oči je strmela uganka — večna uganka žene. Žene? Ne! Pri Violi je bilo vse deklško; deklški je bil tudi način, kako je temno-
višnjeva obleka poudarjala oblike njenega telesa.

Flaubertov Salambo

v prevodu A. Debeljaka je mojstrovina
pripovedništva, ki razgrinja vso barvi-
tost stare poganske Kartagine. Zato ga
berite!